

Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (tredje avdelningen)

den 27 juni 2012*

”Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Marknaderna för blytlås och ’övriga fästanordningar’ — Beslut i vilket en överträdelse av artikel 81 EG konstateras — Samordnade prishöjningar, fastställande av minimipriser, uppdelning av kunder och marknader och utbyte av annan affärsinformation — Bevis — En enda, fortlöpande överträdelse — Preskription — Rätten till försvar — Böter — Riktlinjer”

I mål T-439/07,

Coats Holdings Ltd, Uxbridge, Middlesex (Förenade kungariket), företrätt av W. Sibree, C. Jeffs, K. O’Connell och J. Boyce, solicitors, och D. Anderson, QC,

sökande,

mot

Europeiska kommissionen, företräd av F. Castillo de la Torre och K. Mojzesowicz, båda i egenskap av ombud,

svarande,

angående en talan om, i första hand, ogiltigförklaring av beslut K(2007) 4257 slutlig av den 19 september 2007 om ett förfarande enligt artikel 81 [EG] (ärende COMP/39.168 – PO/Hårda sybehör: Fästanordningar), såvitt avser sökanden, och, i andra hand, upphävande eller nedsättning av de böter som har påförts sökanden,

meddelar

TRIBUNALEN (tredje avdelningen)

sammansatt av ordföranden O. Czúcz samt domarna I. Labucka (referent) och D. Gratsias,

justitiesekreterare: handläggaren N. Rosner,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 7 juli 2011,

följande

* Rättegångsspråk: engelska.

Dom

Bakgrund till tvisten

- 1 Sökanden, Coats Holdings Ltd (nedan kallad Coats), är en av de största tillverkarna och leverantörerna av sytråd och brodyrtråd för industriellt bruk och den näst största leverantören av blyxtlås i världen efter YKK-koncernen. Coats tillverkar ett komplett sortiment av blyxtlås i tunn polyester, nylon och metall och delrinblyxtlås. År 1988 köpte Coats bolaget Opti och har sedan dess använt sistnämnda bolags namn som varumärke för blyxtlås. Sedan år 1988 går Coats blyxtlåsverksamhet under namnet Coats Opti.
- 2 Sektorn för tillverkning av fästanordningar kan delas upp i två stora kategorier, nämligen blyxtlås och 'övriga fästanordningar'. I den senare kategorin ingår olika typer av tryckknappar, snäppfästen och tryckfästanordningar, men också klämlås, spännen, öljetter, jeansknappar, nitar och accessoarer i metall och plast ägnade för läder- och beklädnadsindustrin.
- 3 Den 7 och den 8 november 2001 företog Europeiska gemenskapernas kommission undersökningar med stöd av artikel 14.3 i rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, första förordningen om tillämpning av artiklarna [81 EG] och [82 EG] (EGT 1962, 13, s. 204; svensk specialutgåva, område 8, volym 1, s. 8). Undersökningarna ägde rum i lokaler tillhörande olika tillverkare i gemenskapen av hårda sybehör, andra sybehör och sytråd (bland annat Entaco Ltd, Coats plc och William Prym GmbH & Co. KG) samt även i lokaler tillhörande Fachverband Verbindungs- und Befestigungstechnik (nedan kallad VBT).
- 4 Den 26 november 2001 inkom Prymkoncernen och Coatskoncernen med ansökningar om att kommissionens meddelande om befrielse från eller nedsättning av böter i kartellärenden (EGT C 207, 1996, s. 4) (nedan kallat 1996 års meddelande om samarbete) skulle tillämpas vad gäller blyxtlässektorn.
- 5 Genom skrivelse av den 22 februari 2002 lämnade Coats vissa upplysningar till kommissionen.
- 6 Stocko (numera YKK Stocko Fasteners) inkom den 8 augusti 2003 med en ansökan avseende "övriga fästanordningar" och återopade kommissionens meddelande om immunitet mot böter och nedsättning av böter i kartellärenden (EGT C 45, 2002, s. 3) (nedan kallat 2002 års meddelande om samarbete).
- 7 Därefter begärde kommissionen vid flera tillfällen upplysningar från vissa av de berörda parterna med stöd av artikel 11 i förordning nr 17.
- 8 Den 16 september 2004 skickade kommissionen ett meddelande om invändningar (nedan kallat meddelandet om invändningar) avseende "övriga fästanordningar", maskiner för att sätta fast dessa och blyxtlås till bolagen Prym Fashion, William Prym, Éclair Prym, Fiocchi Prym, Fiocchi Snaps France, YKK Stocko Fasteners, YKK Holding Europe, YKK Corp., Coats, A. Raymond, Berning & Söhne, Berning France, Scovill Fasteners Europe (tidigare Unifast) och Scovill Fasteners samt till VBT.
- 9 De aktuella bolagen och VBT fick tillgång till kommissionens utredningsakt i form av en kopia på cd-rom, som sändes till dem den 1 oktober 2004.
- 10 Den 12 november 2004 inkom Prymkoncernen med en ansökan om immunitet eller, i andra hand en nedsättning av bötesbeloppet avseende "övriga fästanordningar", i enlighet med 2002 års meddelande om samarbete.
- 11 Prymkoncernen kompletterade sin ansökan genom telefaxmeddelande av den 18 november 2004. Koncernen gav kommissionen kompletterande upplysningar genom e-brev av den 3, den 4 och den 11 januari 2005. Den 27 januari 2005 inkom Prymkoncernen, via e-brev, med en ansökan om att få omfattas av 2002 års meddelande om samarbete.

- 12 Den 18 februari 2005 inkom YKK-koncernen med en ansökan om nedsättning av bötesbeloppet avseende ”övriga fästanordningar” och återopade 2002 års meddelande om samarbete.
- 13 Den 25 februari 2005 kompletterade YKK-koncernen sin ansökan.
- 14 Den bevisning som förebringats till stöd för Prymkoncernens och YKK-koncernens ansökningar om att få omfattas av 2002 års meddelande om samarbete gjorde det möjligt för kommissionen att den 7 mars 2006 ställa ett kompletterande meddelande om invändningar till de berörda bolagen (nedan kallat det kompletterande meddelandet om invändningar).
- 15 Det kompletterande meddelandet om invändningar avseende ”övriga fästanordningar”, maskiner för att sätta fast dessa och blytlås riktade sig till bolagen A. Raymond, Berning & Söhne och Berning France, Coats och Coats Deutschland, Éclair Prym, Prym Fashion, Fiocchi Prym, Scovill Fasteners Europe, Scovill Fasteners, William Prym, YKK Corp., YKK Holding Europe och YKK Stocko Fasteners samt till VBT. Cd-rommen med kommissionens utredningsakt sändes till parterna den 13 mars 2006.
- 16 Det kompletterande meddelandet om invändningar gällde samma produkter som meddelandet om invändningar, och i det förstnämnda korrigerades, preciserades, sammanfattades och utvecklades invändningarna i den mån det behövdes. I det kompletterande meddelandet om invändningar nämnde inte kommissionen på ett systematiskt sätt alla de överträdelse som angetts i meddelandet om invändningar, särskilt om ingen ändring skett vad gällde dessa överträdelse efter ansökningarna om att få omfattas av 2002 års meddelande om samarbete.
- 17 Ett muntligt hörande ägde rum den 11 juli 2006.
- 18 Efter samråd med rådgivande kommittén för kartell- och monopolfrågor och med beaktande av förhørsombudets slutrapport antog kommissionen den 19 september 2007 beslut K(2007) 4257 slutlig om ett förfarande enligt artikel 81 [EG] (ärende COMP/39.168 - PO/ Hårda sybehör: Fästanordningar) (nedan kallat det angripna beslutet). En sammanfattning av beslutet publicerades i *Europeiska unionens officiella tidning* den 26 februari 2009 (EUT C 47, s. 8).
- 19 Enligt ordalydelsen i artikel 1.3 i det angripna beslutet ansågs – vad gäller samarbetet mellan för det första YKK Holding och YKK Europe Ltd, för det andra Coats Holdings och Coats Deutschland och, för det tredje Prym Fashion och Éclair Prym Group på marknaden för blytlås (nedan kallat trepartssamarbetet mellan YKK-koncernen, Coatskoncernen och Prymkoncernen) – bland annat följande företag ha överträtt artikel 81 EG under de angivna perioderna genom att utbyta prisinformation, diskutera priser och prishöjningar inbördes och genom att komma överens om en metod för fastställande av minimipriser för standardprodukter på den europeiska marknaden:
 - Coats Holdings, från den 28 april 1998 till den 12 november 1999
 - Coats Deutschland, från den 28 april 1998 till den 12 november 1999.
- 20 Enligt ordalydelsen i artikel 1.4 i det angripna beslutet ansågs vad gäller det bilaterala samarbetet mellan Coats Holdings och William Prym/Prym Fashion på marknaderna för ”övriga fästanordningar” och blytlås (nedan kallat det bilaterala samarbetet mellan Coatskoncernen och Prymkoncernen) följande företag ha överträtt artikel 81 EG under de angivna perioderna genom att tillsammans med andra företag dela upp sybehörsmarknaden genom att hindra Coatskoncernen från att komma in på den europeiska marknaden för ”övriga fästanordningar”:
 - Coats Holdings Ltd., från den 15 januari 1977 till den 15 juli 1998.

- 21 På grundval av de faktiska omständigheterna och de rättsliga bedömningarna i det angripna beslutet ålade kommissionen de berörda företagen böter som fastställdes enligt den metod som föreskrivs i riktlinjerna för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 och artikel 65.5 i EKSG-fördraget (EGT C 9, 1998, s. 3) (nedan kallade riktlinjerna) samt 1996 och 2002 års meddelanden om samarbete.
- 22 I artikel 2.3 andra strecksatsen i det angripna beslutet föreskrivs bland annat följande böter för trepartssamarbetet mellan YKK-koncernen, Coatskoncernen och Prymkoncernen: Coats Holdings och Coats Deutschland, solidariskt ansvariga: 12 155 000 euro.
- 23 I artikel 2.4 andra strecksatsen i det angripna beslutet anges bland annat att följande böter ska påföras för det bilaterala samarbetet mellan Coatskoncernen och Prymkoncernen: Coats Holdings: 110 250 000 euro.
- 24 I artikel 4 i det angripna beslutet förpliktas de företag som anges i artikel 1 att omedelbart upphöra med de i artikeln nämnda överträdelserna, om de inte redan gjort detta, och att avstå från alla handlingar eller beteenden som beskrivs i artikel 1 samt från varje åtgärd som har motsvarande syfte eller resultat.
- 25 Efter att ha utvärderat böternas inverkan på ett av de berörda företagens finansiella situation och dess påstådda oförmåga att betala fann kommissionen i beslut K(2011) 2070 slutlig, av den 31 mars 2011, att företagets ursprungliga bötesbelopp skulle sättas ned.

Förfarandet och parternas yrkanden

- 26 Sökanden väckte förevarande talan genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 4 december 2007.
- 27 På grund av ändringen i sammansättningen av tribunalens avdelningar förordnades referenten att tjänstgöra på tredje avdelningen. Förevarande mål tilldelades följaktligen denna avdelning.
- 28 Som en åtgärd för processledning anmodade tribunalen den 7 februari 2011 kommissionen att inkomma med vissa handlingar. Kommissionen efterkom denna begäran inom utsatt frist.
- 29 På grundval av referentens rapport beslutade tribunalen (tredje avdelningen) att inleda det muntliga förfarandet.
- 30 I skrivelse som inkom till tribunalens kansli den 20 juni 2011 gjorde sökanden vissa kommentarer avseende den förhandlingsrapport som hade översänts till sökanden den 14 april 2011, avseende vikten av den rättspraxis som avser bevisbördan och beviskraven.
- 31 Parterna utvecklade sin talan och svarade på tribunalens frågor vid förhandlingen den 7 juli 2011.
- 32 Sökanden har yrkat att tribunalen ska
- i första hand ogiltigförklara artiklarna 1.4 och 2.4 i det angripna beslutet såvitt avser sökanden,
 - i andra hand upphäva eller sätta ned de böter som ålagts sökanden i artikel 2.4 i det angripna beslutet samt, under alla förhållanden,
 - förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.
- 33 Kommissionen har yrkat att tribunalen ska
- ogilla talan i dess helhet, och
 - förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

- 34 Sökanden har till stöd för sin talan – som endast gäller det bilaterala samarbetet mellan Coatskoncernen och Prymkoncernen – anfört fem grunder:
- För det första: åsidosättande av kommissionens skyldighet att dels förebringa bevisning för överträdelsen, dels iaktta beviskraven i detta hänseende.
 - För det andra: åsidosättande av artikel 25.5 i förordning nr 1/2003.
 - För det tredje: bevis för en enda, fortgående överträdelse saknas.
 - För det fjärde: åsidosättande av artikel 6.3 d i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som undertecknades i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen).
 - För det femte: riktlinjerna har tillämpats felaktigt.

Den första grunden: Åsidosättande av kommissionens skyldighet att dels förebringa bevisning för överträdelsen, dels iaktta de beviskrav som uppställs i dessa fall

Parternas argument

- 35 Sökanden har i huvudsak anfört att kommissionen gjorde uppenbart oriktiga bedömningar i sin prövning av samtliga bevis, varför kommissionen inte har uppfyllt sin skyldighet att visa att Coatskoncernen deltagit i ett bilateralt samarbete med Prymkoncernen om uppdelning av marknaden, som pågick under perioden januari 1977–juli 1998. Kommissionen har inte iakttagit de principer avseende bevisbördan som tribunalen slog fast i sin dom av den 12 september 2007 i mål T-36/05, Coats Holding och Coats mot kommissionen (ej publicerad i rättsfallssamlingen) (nedan kallad domen i Coatsmålet), punkt 71. Enligt dessa principer är kommissionen tvungen att inkomma med bevisning till stöd för sin fasta övertygelse om att en överträdelse har begåtts och att låta tvivel räknas svaranden till godo.
- 36 Kommissionen har bestritt sökandens argument.

Tribunalens bedömning

- 37 Parterna har olika uppfattningar om hur bevisbördan ska fördelas mellan dem och, mer allmänt, om huruvida bestämmelserna avseende styrkandet av att artikel 81 EG har åsidosatts och att sökanden har deltagit i en sådan överträdelse har iakttagits. Tribunalen ska därför inledningsvis erinra om tillämplig rätt på området.
- 38 Av artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 [EG] och 82 [EG] (EGT L 1, 2003, s. 1) samt av fast rättspraxis avseende tillämpningen av artiklarna 81 EG och 82 EG framgår att det på konkurrensrättens område, när det föreligger en tvist avseende förekomsten av en överträdelse, ankommer på kommissionen att förebringa bevisning för de överträdelser som den har konstaterat och att förebringa den bevisning som krävs för att styrka att de faktiska omständigheter som utgör en överträdelse föreligger (domstolens dom av den 17 december 1998 i mål C-185/95 P, Baustahlgewebe mot kommissionen, REG 1998, s. I-8417, punkt 58, och av den 6 januari 2004 i de förenade målen C-2/01 P och C-3/01 P, BAI och kommissionen mot Bayer, REG 2004, s. I-23, punkt 62, förstainstansrättens dom av den 17 september 2007 i mål T-201/04, Microsoft mot kommissionen, REG 2007, s. II-3601, punkt 688).

Det ankommer därför på kommissionen att införskaffa tillräckligt exakt och samstämmig bevisning till stöd för att de påstådda överträdelserna har ägt rum (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 28 mars 1984 i de förenade målen 29/83 och 30/83, CRAM och Rheinzink mot kommissionen, REG 1984, s. 1679, punkt 20, och av den 31 mars 1993 i de förenade målen C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 och C-125/85-C-129/85, Ahlström Osakeyhtiö m.fl. mot kommissionen, REG 1993, s. I-1307, svensk specialutgåva, volym 14, s. I-111, punkt 127, samt förstainstansrättens dom av den 21 januari 1999 i de förenade målen T-185/96, T-189/96 och T-190/96, Riviera Auto Service m.fl. mot kommissionen, REG 1999, s. II-93, punkt 47).

- 39 När kommissionen fastställer att artiklarna 81 EG och 82 EG åsidosatts och därvid stöder sig på skriftlig bevisning, ankommer det på de berörda företagen inte bara att framlägga ett möjligt alternativ till kommissionens ställningstagande, utan även att visa att bevisningen i det angripna beslutet är otillräcklig för att fastslå att överträdelserna förelagat (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 15 mars 2000 i de förenade målen T-25/95, T-26/95, T-30/95-T-32/95, T-34/95-T-39/95, T-42/95-T-46/95, T-48/95, T-50/95-T-65/95, T-68/95-T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 och T-104/95, Cimenteries CBR m.fl. mot kommissionen, nedan kallade cementmålen, REG 2000, s. II-491, punkterna 725–728, och av den 8 juli 2004 i de förenade målen T-67/00, T-68/00, T-71/00 och T-78/00, JFE Engineering m.fl. mot kommissionen, REG 2004, s. II-2501, punkt 187). I ett fall som det förevarande, när kommissionen stöder sig på direkt bevisning, ankommer det emellertid på de berörda företagen att visa att den bevisning som kommissionen åberopat är otillräcklig. Det har redan slagits fast att en omvänd bevisbörda inte åsidosätter principen om oskuldspresumtion (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom i mål C-235/92 P, Montecatini mot kommissionen, REG 1999, s. I-4539, punkt 181).
- 40 Varje del av den bevisning som har åberopats av kommissionen behöver emellertid inte nödvändigtvis motsvara dessa kriterier med avseende på varje del av överträdelserna. Det räcker att de indicier som har åberopats av institutionen sedda ur ett helhetsperspektiv uppfyller detta krav (se domen i de ovan i punkt 39 nämnda förenade målen JFE Engineering m.fl. mot kommissionen, punkt 180 och där angiven rättspraxis).
- 41 De indicier som har åberopats av kommissionen i beslutet till stöd för att ett företag har åsidosatt artikel 81.1 EG ska nämligen inte beaktas vart och ett för sig, utan som en helhet (se förstainstansrättens dom av den 8 juli 2008 i mål T-53/03, BPB mot kommissionen, REG 2008, s. II-1333, punkt 185 och där angiven rättspraxis).
- 42 Hänsyn ska dessutom tas till att konkurrensbegränsande verksamhet äger rum i hemlighet, vilket innebär att man som regel måste sluta sig till förekomsten av ett samordnat förfarande eller en konkurrensbegränsande samverkan på grundval av flera olika företeelser och indicier vilka tillsammans, i brist på en annan rimlig förklaring, visar att konkurrensbestämmelserna har åsidosatts (domstolens dom av den 7 januari 2004 i de förenade målen C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P och C-219/00 P, Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, REG 2004, s. I-123, punkterna 55–57).
- 43 Enligt fast rättspraxis räcker det dessutom att kommissionen visar att det berörda företaget har deltagit i möten under vilka konkurrensbegränsande avtal slutits, utan att öppet ha motsatt sig detta, för att styrka att nämnda företag har deltagit i den konkurrensbegränsande samverkan. När deltagandet i sådana möten väl har visats, åligger det detta företag att anföra omständigheter som visar att företaget deltog i nämnda möten utan någon som helst konkurrensfientlig inställning, genom att styrka att företaget hade förklarat för sina konkurrenter att det deltog i mötena med en annan inställning än dessa (dom av den 8 juli 1999 i mål C-199/92 P, Hüls mot kommissionen, REG 1999, s. I-4287, punkt 155, och i mål C-49/92 P, kommissionen mot Anic Partecipazioni, REG 1999, s. I-4125, punkt 96, samt domen i de ovan i punkt 42 nämnda förenade målen Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, punkt 81).

- 44 Skälet för denna rättsprincip är att ett företag, genom att delta i nämnda sammanträde utan att öppet ta avstånd från det som där avhandlas, ger övriga deltagare intryck av att det instämmer i vad som beslutas på sammanträdet och att företaget kommer att rätta sig därefter (domen i de ovan i punkt 42 nämnda förenade målen Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, punkt 82).
- 45 När det gäller värdet av de olika bevisen ska det understrykas att det enda relevanta kriteriet för att värdera fritt förebringad bevisning utgörs av dess trovärdighet (se förstainstansrättens dom av den 8 juli 2004 i mål T-44/00, Mannesmannröhren-Werke mot kommissionen, REG 2004, s. II-2223, punkt 84 och där angiven rättspraxis, av den 8 juli 2004 i mål T-50/00, Dalmine mot kommissionen, REG 2004, s. II-2395, punkt 72, och i de ovan i punkt 39 nämnda förenade målen JFE Engineering m.fl. mot kommissionen, punkt 273). Enligt allmänna bestämmelser om bevisning beror trovärdigheten av en handling och följaktligen dess bevisvärde på dess ursprung, omständigheterna kring dess uppkomst, dess mottagare och huruvida dess innehåll är förnuftigt och trovärdigt (domen i de ovan i punkt 39 nämnda cementmålen, punkt 1053, och det förslag till avgörande som domare Vesterdorf, tillförordnad generaladvokat, avgav i mål T-1/89, Rhône-Poulenc mot kommissionen, där förstainstansrätten meddelade dom den 24 oktober 1991, REG 1991, sidorna II-867, II-869 och II-956). Bland annat ska det fästas stor vikt vid det förhållandet att en handling har upprättats i direkt samband med de faktiska omständigheterna (förstainstansrättens dom av den 11 mars 1999 i mål T-157/94, Ensidesa mot kommissionen, REG 1999, s. II-707, punkt 312, och av den 16 december 2003 i de förenade målen T-5/00 och T-6/00, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied och Technische Unie mot kommissionen, REG 2003, s. II-5761, punkt 181) eller av en person som direkt har bevittnat dessa omständigheter (domen i de ovan i punkt 39 nämnda förenade målen JFE Engineering m.fl. mot kommissionen, punkt 207). Det ska även erinras om att den omständigheten att upplysningarna har lämnats av företag som har ingett en ansökan om att få omfattas av 1996 eller 2002 års meddelande om samarbete inte i sig medför att upplysningarnas bevisvärde ska ifrågasättas.
- 46 Enligt fast rättspraxis finns det inte någon bestämmelse eller någon allmän princip i unionsrätten som utgör hinder för att kommissionen mot ett företag åberopar uttalanden från andra berörda företag. I annat fall skulle bevisbördan för betenden som strider mot artiklarna 81 EG och 82 EG, vilken åvilar kommissionen, vara omöjlig att bära och oförenlig med kommissionens uppgift enligt fördraget att övervaka att dessa regler tillämpas på rätt sätt (domen i de ovan i punkt 39 nämnda förenade målen JFE Engineering m.fl. mot kommissionen, punkt 192 och där angiven rättspraxis).
- 47 En viss vaksamhet mot uppgifter som de huvudsakliga deltagarna i en otillåten konkurrensbegränsande samverkan lämnat frivilligt kan vara på sin plats, eftersom sådana deltagare tenderar att vilja förringa betydelsen av sin egen del i överträdelsen och överdriva betydelsen av de andras. Med beaktande av den inneboende logiken i det förfarande som föreskrivs i 1996 och 2002 års meddelanden om samarbete konstaterar tribunalen emellertid att en begäran om att få komma i åtnjutande av detta meddelande för att få till en nedsättning av bötesbeloppet inte med nödvändighet ger upphov till ett incitament att förvanska bevisningen avseende övriga deltagare i den påtalade konkurrensbegränsande samverkan. Om ett företag försöker vilseleda kommissionen kan detta nämligen leda till att dess uppriktighet och samarbetsvilja ifrågasätts, vilket kan äventyra företagets möjligheter att fullt ut dra fördel av meddelandet om samarbete (förstainstansrättens dom av den 16 november 2006 i mål T-120/04, Peróxidos Orgánicos mot kommissionen, REG 2006, s. II-4441, punkt 70, och av den 8 juli 2008 i mål T-54/03, Lafarge mot kommissionen, ej publicerad i rättsfallssamlingen, punkt 58).
- 48 Tribunalen anser i synnerhet att om någon medger att denne gjort sig skyldig till en överträdelse och därmed tillstår omständigheter som ligger utanför vad som skulle gå att sluta sig till direkt utifrån de ifrågavarande handlingarna, utvisar detta förhållande, om inte motsatsen framgår av särskilda omständigheter, att denne har beslutat sig för att säga sanningen. Uttalanden som går emot den som avgett dem ska sålunda i princip anses utgöra särskilt trovärdig bevisning (förstainstansrättens dom i de ovan i punkt 39 nämnda förenade målen JFE Engineering m.fl. mot kommissionen, punkterna 211

och 212, av den 26 april 2007 i de förenade målen T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 och T-136/02, Bolloré m.fl. mot kommissionen, REG 2007, s. II-947, punkt 166, och i det ovan i punkt 47 nämnda målet Lafarge mot kommissionen, punkt 59).

- 49 Inte desto mindre ska försiktighet iakttas vid bedömningen av sådana uttalanden som berörda företag gör i samband med ansökningar om att få omfattas av 1996 eller 2002 års meddelande om samarbete. Sådana uttalanden ska i allmänhet inte anses som särskilt tillförlitliga bevis om de inte stöds av annan bevisning.
- 50 Det följer nämligen av fast rättspraxis att ett uttalande från ett företag som anklagas för att ha deltagit i en konkurrensbegränsande samverkan, vars riktighet har bestritts av flera andra misstänkta företag, inte kan anses utgöra tillräcklig bevisning för att de sistnämnda har gjort sig skyldiga till överträdelsen, om detta inte stöds av annan bevisning (förstainstansrättens dom av den 25 oktober 2005 i mål T-38/02, Groupe Danone mot kommissionen, REG 2005, s. II-4407, punkt 285, i det ovan i punkt 48 nämnda målet Bolloré mot kommissionen, punkt 167, och i det ovan i punkt 47 nämnda målet Lafarge mot kommissionen, punkt 293).
- 51 Det ska slutligen erinras om att kommissionen i punkt 215 i det angripna beslutet har angett att det bilaterala samarbetet mellan Coatskoncernen och Prymkoncernen syftade till att dessa koncerner skulle dela upp sybehörsmarknaden mellan sig genom att hindra Coatskoncernen från att komma in på den europeiska marknaden för ”övriga fästnanordningar”.
- 52 Det är mot bakgrund av de regler som har redovisats i punkterna 38–50 ovan som tribunalen ska pröva huruvida kommissionen i det angripna beslutet lade fram bevisning som, sammantagen och med hänsyn till de alternativa förklaringar eller motiveringar som sökanden har anfört, var tillräckligt trovärdig, exakt och samstämmig för att styrka att den överträdelse som konstaterades i artikel 1.4 i det angripna beslutet hade ägt rum.

– Mötet år 1975 (skäl 217 i det angripna beslutet)

- 53 Enligt sökanden gjorde kommissionen en felaktig tolkning av protokollet från mötet 1975 mellan sökanden och William Prym när kommissionen fann att det rörde sig om en förberedelse för att dela upp marknader, trots att det av detta protokoll framgår att det endast handlade om oförargliga diskussioner om gemensam exklusiv distribution och distributörens åtaganden att avstå från att tillverka eller distribuera konkurrerande varor. Denna tolkning stöds enligt sökanden av en promemoria av den 27 oktober 1975, upprättad av E.F. och riktad till A.P. senior och D.P., som behandlar ett möte som ägt rum mellan M.F. och B. den 17 oktober 1975.
- 54 Av sökandens argument framgår att denne inte bestrider vare sig att mötet ägt rum eller att denne var närvarande på mötet. Däremot bestrider sökanden kommissionens tolkning av protokollet från detta möte.
- 55 I skäl 217 i det angripna beslutet anges följande:
- ”År 1975 beslutade [koncernerna] Coats och Prym att samarbeta vad gällde försäljning och distribution i ett mycket stort antal av världens länder, genom att agera som gemensamma försäljningsföretag eller som exklusiva distributörer av det andra företagens varor, utifrån deras marknadsinflytande i respektive land. I protokollet från ett möte i Stolberg (Tyskland) den 16 och 17 november 1975 anges huvudlinjerna för samarbetet mellan dessa två koncerner.”
- 56 En betydande del av protokollet från mötet i Stolberg handlar om inrikeshandel: ”Enligt dessa principer har följande huvuddrag vad gäller samarbetet framkommit, utifrån vilka kommer att hållas mer ingående diskussioner på marknadsnivå.” I punkt 2.5 i nämnda protokoll anges följande vad gäller Italien:

”Prym[-koncernen] kommer inte att sälja sina blytlås på denna marknad”.

- 57 Den ovannämnda promemorian av den 27 oktober 1975 speglar innehållet i ett samtal med Coats, som uppges ha ägt rum den 17 oktober 1975 i Glasgow (Förenade kungariket). Punkt 1, med rubriken ”Marknadsföring”, har följande lydelse:
- ”Undantagen från regeln, såsom Italien, vilka vi förutsåg redan från början, måste granskas ingående.”
- 58 Sökanden har, i fotnot 2 i ansökan, angett att ”Coats Italy förvärvade en del av aktierna i den italienska blytlåstillverkaren Lamprom, som ägs av privata aktieägare och är agent för Opti [som förvärvades av Coats år 1989], och övertog hela företaget 1975/1976”.
- 59 Av ovanstående framgår att protokollet inte endast nämner ”oförargliga diskussioner om gemensam exklusiv distribution och distributörens åtaganden att avstå från att tillverka eller distribuera konkurrerande varor”, såsom sökanden påstått, utan även nämner en uppdelning av den italienska blytlåsmarknaden. Det framgår dessutom av närvarolistan att det handlade om ett möte mellan de två företagens högsta chefer.
- 60 Det ska även erinras om att kommissionen inte angett mötet av den 16 och den 17 november 1975 som startpunkt för överträdelsen, utan stött sig på detta dokument – som har ett tidigare datum än det som kommissionen har angett som datum för överträdelsens början (den 15 januari 1977) – för att bättre kunna pröva de bevis som rör den period under vilken överträdelsen pågick. Det fanns inte något hinder mot att kommissionen beaktade de förberedande etapper som föregick det egentliga inledandet av den konkurrensbegränsande samverkan i syfte att fastställa de ekonomiska förhållanden som föregick och förklarade varför den konkurrensbegränsande samverkan inleddes, eller i syfte att fastställa och bedöma vilken roll de olika deltagarna i samverkan haft vid utformningen, inledandet och genomförandet av denna. Det är vidare av samma skäl som kommissionen kan beakta omständigheter efter det att den egentliga överträdelsen begicks i syfte att, med hänsyn till meddelandet om samarbete eller eventuella förmildrande omständigheter, bedöma i vilken mån företagen verkligen samarbetat för att avslöja den konkurrensbegränsande samverkan (förstainstansrättens dom av den 29 april 2004 i de förenade målen T-236/01, T-239/01, T-244/01-T-246/01, T-251/01 och T-252/01, Tokai Carbon m.fl mot kommissionen, nedan kallade Tokai I, REG 2004, s. II-1181, punkt 304).
- 61 I dokumentet av den 15 januari 1977, vilket kommer att behandlas senare, anges vidare följande:
- ”De allmänna principerna för [det bilaterala samarbetet mellan koncernerna Coats och Prym] slås fast i protokollet från mötet i Stolberg av den 16 och den 17 november 1975, med följande tillägg ...”
- Dokumentet av den 15 januari 1977 (skälen 218–222 i det angripna beslutet)
- 62 Sökanden har anfört att kommissionen inte beaktat omständigheten att dokumentet av den 15 januari 1977, som kommissionen stött sig på i det angripna beslutet, varken är undertecknat eller komplett, och att det inte finns någon möjlighet att veta vem hos Coats eller William Prym som skrivit det eller muntligt godkänt det, eftersom det inte finns något bevis för skriftligt godkännande. Alla dessa omständigheter utgör användbara indicier för att bedöma bevisvärdet av denna sorts dokument. Enligt sökanden framgår det indirekt av begreppet fullständigt samarbete och uttryckligen av 2002 års meddelande om samarbete att kommissionen borde ha bett William Prym att presentera bevisning från tidigare anställda för att kunna få omfattas av nämnda meddelande.
- 63 Det framgår av dessa argument att sökanden inte bestrider att dokumentet av den 15 januari 1977 existerar. Däremot bestrider sökanden kommissionens tolkning av detta dokument.

64 Skälen 218 och 219 i det angripna beslutet har följande lydelse:

”218) Med utgångspunkt i denna ram för samarbete slöt Coats och William Prym ett generellt avtal om uppdelning av sybehörsmarknaden vilket styrks av det skriftliga avtalet daterat den 15 januari 1977 (nedan kallat 1977 års avtal). Enligt detta avtal förband sig Coats att ’inte vare sig direkt eller genom samarbete tillverka hårda sybehör ... och inte heller i Europa distribuera konkurrerande hårda sybehör utan att först ha fått godkänt av [William] Prym’. Å sin sida förband sig [William] Prym att ’inte vare sig direkt eller genom samarbete tillverka sytråd och hantverkstråd, etc. ... och inte heller i Europa distribuera konkurrerande sytråd och hantverkstråd, etc., utan att först ha fått godkänt av Coats’.

219) I en klausul i 1977 års avtal preciseras att de åtaganden som kommer till uttryck i detta, även om de inte är rättsligt bindande, ’dock avspeglar andan i avtalet Coats-[William] Prym och därigenom utgör en moralisk skyldighet som åligger de två parterna’.”

65 Dokumentet av den 15 januari 1977 har följande ordalydelse:

”De allmänna principerna för [det bilaterala samarbetet mellan koncernerna Coats och Prym] slås fast i protokollet från mötet i Stolberg av den 16 och den 17 november 1975, med följande tillägg:

Med undantag för de situationer som redan angetts [i förteckning a] förbinder sig Coats att:

- 1) Inte vare sig direkt eller genom samarbete tillverka hårda sybehör [uppräknade i förteckning b, utifrån det italienska avtalet som undantar nålar för maskiner], och inte heller i Europa distribuera konkurrerande hårda sybehör utan att först ha fått godkänt av [William] Prym.
- 2) I resten av världen, inte vare sig direkt eller genom samarbete tillverka hårda sybehör, utan att först ha fått godkänt av Prym, och inte heller distribuera konkurrerande hårda sybehör utan att först ha rådfrågat [William] Prym.

[William] Prym förbinder sig att:

- 1) Inte vare sig direkt eller genom samarbete tillverka sytråd och hantverkstråd, etc. [som anges i förteckning c], och inte heller i Europa distribuera konkurrerande sytråd och hantverkstråd, etc., utan att först ha fått godkänt av Coats.
- 2) I resten av världen, inte vare sig direkt eller genom samarbete tillverka sytråd och hantverkstråd, etc., utan att först ha fått godkänt av Coats, och inte heller distribuera konkurrerande sytråd och hantverkstråd, etc., utan att först ha rådfrågat Coats.

Det erkänns att dessa åtaganden inte är juridiskt bindande. De avspeglar emellertid andan i avtalet Coats-[William] Prym och utgör därigenom en moralisk skyldighet som åligger de två parterna.”

66 Det framgår av en läsning av själva dokumentet att det handlar om mötet i Stolberg den 16 och den 17 november 1975 och att det närmare bestämt syftar till att komplettera de allmänna principer som hade diskuterats vid nämnda möte. Dokumentet avspeglar detaljerna i samarbetet mellan de två företagen på det kommersiella planet.

67 Vad gäller sökandens argument att dokumentet av den 15 januari 1977 saknar bevisvärde konstaterar tribunalen att detta dokumentets trovärdighet inte med nödvändighet blir mindre på grund av att det inte är undertecknat. För det första är det inte förvånande att dokumentet inte är undertecknat, eftersom det rör sig om en promemoria angående ett möte vars konkurrensbegränsande syfte var skäl för dokumentets upphovsman att lämna efter sig så få spår som möjligt (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 10 mars 1992 i mål T-11/89, Shell mot kommissionen, REG 1992,

s. II-757, punkt 86, svensk specialutgåva, volym 12, s. II-47). För det andra gör det datum som skrivits i dokumentet ("15.1.1977") det möjligt att anse att detta dokument har upprättats vid tidpunkten för de aktuella omständigheterna (se, för ett liknande resonemang, domen i de ovan i punkt 48 nämnda förenade målen *Bolloré m.fl. mot kommissionen*, punkt 173). För det tredje innehåller detta dokument specifika uppgifter som motsvarar dem som finns i andra dokument, varför tribunalen anser att dessa olika delar av bevisningen ömsesidigt stöder varandra (se domen i de ovan i punkt 39 nämnda förenade målen *JFE Engineering m.fl. mot kommissionen*, punkt 275). För det fjärde är det, såsom tribunalen bland annat har påpekat i dom av den 20 april 1999 i de förenade målen T-305/94-T-307/94, T-313/94-T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 och T-335/94, *Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mot kommissionen* (REG 1999, s. II-931), punkt 715, tillräckligt för att ett avtal, i den mening som avses i artikel 81.1 EG, ska anses föreligga att de aktuella företagen har gett uttryck för sin gemensamma vilja att agera på marknaden på ett bestämt sätt.

- 68 Det ska i detta sammanhang påpekas att Prymkoncernens ansökan om att få omfattas av 2002 års meddelande om samarbete innehåller följande passage (citerad i skäl 220 i det angripna beslutet):

"Genom ett avtal från den 15 januari 1977, som fortfarande är i kraft, delade Coats och [William] Prym upp sybehörsmarknaden. Ingen av parterna kan gå in på den andra partens marknadssegment utan dennes medgivande. Coats var och är fortfarande ansvarigt för segmentet mjuka sybehör (sytråd, brodergarn, ullgarn), [William] Prym var och är fortfarande ansvarigt för segmentet hårda sybehör (nålar och tryckknappar).

I enlighet med ramavtalet från 1976/1977 beslutade Coats och [William] Prym att i marknadsföringshänseende slå samman sina komplementära produktsortiment av, å ena sidan, sytråd, brodergarn och ullgarn (mjuka sybehör), och, å andra sidan, blytlås, tryckknappar och nålar (hårda sybehör). Denna sammanslagning utgick från tanken att det krävdes en nål för att använda en sytråd och att det var lämpligt att marknadsföra dessa två varor tillsammans genom en gemensam försäljningskanal. Ramavtalet syftade till att garantera att respektive företag kunde konsolidera sin position på sitt huvudsakliga verksamhetsområde, och särskilt sin utveckling genom internationaliseringen av dess marknadsposition, samtidigt som synergieffekter uppnåddes vad gällde marknadsföringen genom att undvika dubblering. Enligt avtalet åtog sig respektive företag att inte gå in på den andra partens område utan den senare partens medgivande.

Det avtalades även att Coats skulle förvärva 24,9 procent av [William] Prym och att Coats hade rätt att utnämna en ledamot i Pryms styrelse ... och två ledamöter i dess rådgivande styrelse. Coats utövade dessa två rättigheter till och med år 1994."

- 69 I Coats Patons rundskrivelse av den 20 januari 1977 (nedan kallad 1977 års rundskrivelse) bekräftas Coats förvärv av 24,9 procent av aktierna i William Prym samt utnämningen av en ledamot i Pryms styrelse (J.G.) och två ledamöter i dess rådgivande styrelse (B. och W.H.)

- 70 Vad A.P. uppgett stöder, kompletterar och bekräftar innehållet i avtalet av den 15 januari 1977 (nedan kallat 1977 års avtal). Vad gäller bevisvärdet av dessa uttalanden, vilket har bestritts av sökanden, erinrar tribunalen om att en viss vaksamhet mot uppgifter som de huvudsakliga deltagarna i en otillåten konkurrensbegränsande samverkan lämnat frivilligt kan vara på sin plats, eftersom sådana deltagare tenderar att vilja förringa betydelsen av sin egen del i överträdelsen och överdriva betydelsen av de andras. Sökandens argument motsvarar emellertid inte den inneboende logiken i det förfarande som föreskrivs i 1996 och 2002 års meddelanden om samarbete. En begäran om att få komma i åtnjutande av dessa meddelanden för att få till stånd en nedsättning av bötesbeloppet ger nämligen inte med nödvändighet upphov till ett incitament att förvanska bevisningen avseende övriga deltagare i den påtalade konkurrensbegränsande samverkan. Om ett företag försöker vilseleda kommissionen kan detta nämligen leda till att dess uppriktighet och samarbetsvilja ifrågasätts, vilket kan äventyra företagets möjligheter att fullt ut dra fördel av meddelandet om samarbete (se punkterna 47 och 48 ovan). Det framgår för övrigt av skäl 246 i det angripna beslutet att kommissionen vad gäller

Prymkoncernens ansökningar om att få omfattas av 1996 och 2002 års meddelanden om samarbete visat prov på en viss försiktighet, eftersom den försökt att få detta uttalande bekräftat genom annan bevisning. Således fastställde den inte år 2004 som den tidpunkt då överträdelsen upphörde, trots att Prymkoncernen uppgett denna tidpunkt i sina ansökningar, utan mötet den 15 juli 1998.

- 71 I det uttalande under ed som M.F. gjorde den 11 maj 2006 finns emellertid under titeln ”1977 års avtal och relationerna mellan Coats och [William] Prym från 1970-talet till och med 1990-talet” en punkt 5 med följande lydelse:

”5 Även om jag aldrig hade sett 1977 års avtal innan [det kompletterande meddelandet om invändningar] utfärdades kan jag förstå skälen till att Coats och [William] Prym skulle ha kunnat sluta ett sådant avtal år 1977. I januari 1977 förvärvade Coats 24,9 procent av aktierna i [William] Prym och ett avtal hade legat i linje med det jag skulle vilja kalla B. och E.F.:s ’stora plan’. Dessa personer var vid den aktuella tidpunkten verkställande direktör för J & P Coats Ltd (den del av Coats Patons plc som var verksam inom trådsektorn) respektive chef för [William] Prym. Med utgångspunkt från deras möte 1975, Coats förvärv av aktier i [William] Prym och de samriskföretag som startats under 1970-talet och 1980-talet tror jag att [B.] och ... E.F. från och med mitten av 1970-talet planerat för ett mycket nära samarbete mellan Coats och [William] Prym vad gäller gemensam marknadsföring och distribution. Jag tror dock inte att de avsett att genom ett avtal dela upp marknaderna mellan de två företagen. Under 1970-talet hade det varit högst osannolikt att Coats skulle gå in på marknaden för hårda sybehör (bortsett från att förvärva [William] Prym)) eller att [William] Prym skulle gå in i trådbranschen. Ett åtagande från å ena sidan Coats att inte gå in på marknaden för hårda sybehör och å andra sidan [William] Prym att inte gå in i trådsektorn, skulle således sakna värde.”

- 72 M.F. medger således att han, även om han inte kände till ett sådant avtal, fullkomligt kunde förstå skälen till varför de två företagen skulle ha kommit fram till ett sådant (efter det att Coats hade förvärvat 24,9 procent av aktierna i William Prym). Däremot hade de inte någon avsikt att dela upp de berörda marknaderna, enligt M.F.

- 73 Det ska i detta hänseende erinras om att kommissionen i skäl 223 i det angripna beslutet har uppgett sig ha tillgång till andra bevis som bekräftar innehållet i det dokument som Prymkoncernen översänt. Dessa är utdraget ur ett anförande som D.P. höll den 9 november 1988 (se punkterna 87–89 nedan), promemorian daterad den 12 december 1991 som upprättades av A. (se punkterna 90–94 nedan) och protokollet från mötet med Coats Patons den 11 februari 1993 (se punkterna 95–100 nedan). Denna bevisning kommer att behandlas nedan.

- 74 Vad gäller sökandens påstående att det framgår underförstått av begreppet fullständigt samarbete och uttryckligen av 2002 års meddelande om samarbete att kommissionen borde ha bitt William Prym att presentera bevisning från tidigare anställda för att kunna få omfattas av nämnda meddelande konstaterar domstolen att det inte alls framgår av det sistnämnda meddelandet att William Prym skulle ha inkommit med intyg från tidigare anställda för att företagets böter skulle kunna sättas ned. Sökanden kan således inte vinna framgång med denna invändning.

– Skrivelsen av den 12 april 1977 (skäl 224 i det angripna beslutet)

- 75 Enligt sökandens mening gjorde kommissionen en felaktig tolkning av skrivelsen av den 12 april 1977 från S. (Coats marknadschef) till Needles Industries Ltd (nedan kallat NIL) när kommissionen fann att skrivelsen refererade till en överenskommelse om uppdelning av marknader. En noggrann läsning visar att den gällde avtal om exklusiv distribution i Europa liksom Coats förvärv av ett strategiskt aktieinnehav i William Prym. Denna skrivelse ska läsas med beaktande av de olika projekt avseende distribution som initierades vid mötet den 16 och den 17 november 1975. Dessa projekt nämns i ett utkast till brev adresserat till högre chefer från januari 1976.

76 Skäl 224 i det angripna beslutet har följande lydelse:

”Redan i april 1977 gjorde Coats i en skrivelse till NIL daterad den 10 april 1977 en klar hänvisning till en överenskommelse mellan Coats och [William] Prym och till en marknadsföringskommitté för NIL-[William] Prym som skulle säkerställa ’att operationerna genomförs i enlighet med andan och bokstaven i Coats-[William] Prym-överenskommelsen’. Det angavs också att ’den grundläggande princip som [NIL] bör ha i åtanke är att Prym ska ses som en [partner] och inte som en vänligt sinnad konkurrent. För det fall meningsskiljaktigheter eller osäkerhet angående tillämpningen av Coats-[William] Prym-överenskommelsen på specifika marknader eller specifika problem [ska NIL] alltid rådfråga den ansvariga för nämnda marknaden i Glasgow [Coats].’”

77 Tribunalen konstaterar inledningsvis att skrivelsen i själva verket är daterad den 12 april 1977.

78 Till bestridande av värdet av annan bevisning som pekar på ett otillåtet samarbete har sökanden åberopat en skrivelse från januari 1976 och 1977 års rundskrivelse för att styrka att bevisningen i kommissionens utredning även visar att ett tillåtet samarbete pågått.

79 Av skrivelsen daterad januari 1976 framgår emellertid – förutom att ett tillåtet samarbete förekommit – en skyldighet att, i princip, på de marknader där det redan förelåg konkurrens med NIL, respektera de föreliggande marknadsandelarna. Avseende detta sägs följande i skrivelsen:

”På de marknader som det redan förekommer konkurrens med NIL har en överenskommelse nåtts, så att de föreliggande marknadsandelarna i princip ska respekteras. Vad gäller blytlås konkurrerar [William] Prym med Opti/LF endast på vissa europeiska marknader och diskussioner har förts med Opti/LF för att visa att ett samarbete med [William] Prym inte är oförenligt med våra nuvarande globala åtaganden.”

80 Vad gäller skrivelsen av den 12 april 1977 har sökanden för övrigt inte uppgett varför S. skulle ha varit förhindrad att ”öppet hänvisa till en överenskommelse om uppdelning av marknaden i ett brev ... adresserat till [NIL]”.

– Huguenoetavtalet (skälen 225 och 226 i det angripna beslutet)

81 Enligt sökandens mening har kommissionen inte förebringat någon bevisning som kan styrka att det så kallade Huguenoetavtalet existerar, förutom uttalandet från A. P., och kommissionen har inte beaktat den bevisning som motsäger att ett sådant avtal existerar, såsom den omständigheten att William Prym fortsatt att vara verksamt som tillverkare av blytlås. Det enda agerande som kommissionen anfört till stöd för att Huguenoetavtalet existerar är omständigheten att William Prym lagt ut sin anskaffning av häktor på Opti. Sökanden uppger dock att William Prym fortsatt att tillverka blytlås och att externaliseringen endast motiverades av kostnadsaspekter och inte är att anse som ett tillbakadragande från blytlåsmarknaden (se, i detta hänseende, sökandens svar på det kompletterande meddelandet om invändningar).

82 Sökanden anser att vederläggandet av den slutsats som kommissionen dragit är av mycket stor betydelse för hela den påstådda överträdelsens allvar och längd. Följden skulle nämligen bli – även om kommissionens synsätt avseende alla övriga delar av ärendet godtogs – att det finns en period på elva och ett halvt år [från och med skrivelsen från Coats till NIL den 12 april 1977 till William Pryms rådgivande styrelse av den 9 november 1988] för vilken det inte finns något bevis för att den påstådda överträdelsen begåtts.

83 Skälen 225 och 226 i det angripna beslutet har följande lydelse:

”225) Enligt [William] Prym möttes i början av 1980-talet [nämnda företag], Coats och Opti – fram till år 1988 en oberoende tillverkare av hårda sybehör – inom ramen för vad som kallas Huguenoetavtalet. [William] Prym har angående detta skrivit följande: ’Detta innebar att

respektive företag i detta triumvirat inte fick tillverka eller marknadsföra sådana produkter som de andra två tillverkade och marknadsförde. Som ett resultat av detta sålde Opti sin verksamhet för förpackning och marknadsföring av hårda sybehör i Nederländerna till [William] Prym. En annan följd blev att [William] Prym sade sig vara bere[tt] att i sin tur dra sig tillbaka från blyxtlåsmarknaden. Till att börja med slutade företaget att serietillverka blyxtlås i början av 1980-talet och fick därefter i många år leveranser från Opti i enlighet med ett leveransavtal.' Prymkoncernen slutade i början av 1980-talet att tillverka den viktigaste beståndsdel i blyxtlås (i enlighet med det avtal som [William] Prym kallade 'avtal om leveranser av häktor för blyxtlås') och blev en mindre aktör på denna marknad fram till och med den 1 juli 1998 (företaget var framför allt närvarande på den tyska marknaden). Detta datum förvärvade Prym Fashion 50 procent av Bonduel Sarls blyxtlåsverksamhet för att slå samman denna med den begränsade verksamhet som Prym Fashion bedrev på detta område, inom ramen för ett gemensamt företag med namnet Bonduel-Prym (vilket döptes om till Éclair Prym efter att ha förvärvats i sin helhet av Prym Fashion år 2001).

- 226) Enligt Coats är [William] Pryms påståenden om Hugenpoetavtalet vaga och motsägelsefulla. [William] Prym medger att det inte finns några skriftliga spår av Hugenpoetavtalet. Coats har emellertid inte bestritt att [William] Prym dragit sig tillbaka från tillverkningen av häktor för blyxtlås, vilket enligt meddelandet från [William] Prym skedde i enlighet med Hugenpoetavtalet och utgjorde det första steget i dess tillbakadragande från blyxtlåstillverkningen. Hur det än må vara med det medger kommissionen att Hugenpoetavtalets existens inte styrks av något skriftligt bevis. Kommissionen anser emellertid att denna händelse, såsom den beskrivits av [William] Prym, visar hur situationen på sybehörsmarknaden utvecklade sig och hur Coats och [William] Prym försökte anpassa sitt avtal om uppdelning av marknaderna mot bakgrund av denna utveckling. Parallellt med denna allmänna uppdelning av sybehörsmarknaden var blyxtlåssektorn det enda område på vilket verksamheterna överlappade varandra (bortsett från nålsektorn). Inget av företagen var emellertid någon viktigare aktör på dessa geografiska marknader. Prymkoncernen tillverkade och distribuerade blyxtlås främst i Tyskland och Österrike och endast i mindre kvantiteter på de angränsande marknaderna. Coats sålde sina blyxtlås tillsammans med Prym i Österrike, men hade aldrig tillverkat eller sålt blyxtlås i Tyskland innan Opti förvärvades."
- 84 Det framgår av skäl 226 i det angräpnade beslutet att kommissionen har medgett att påståendet i Prymkoncernens ansökningar om att få omfattas av 1996 och 2002 års meddelande om samarbete såvitt gäller Hugenpoetavtalets existens inte styrks av någon annan skriftlig bevisning. Enligt kommissionen visar dock denna händelse utvecklingen på marknaden och förhållandet mellan de aktuella företagen. Vid tiden för 1977 års avtal var deras prioritet separeringen av deras huvudsakliga marknader (hårda sybehör för William Prym och tråd för Coats) samtidigt som blyxtlåssegmentet utgjorde ett av de två områden där deras verksamheter överlappade varandra.
- 85 Sökandens argument att William Prym fortsatte att tillverka blyxtlås eftersom externaliseringen av dess anskaffning av häktor endast hade motiverats av kostnadshänsyn och inte ingick som ett led i tillbakadragandet från blyxtlåssektorn kan få visst stöd genom det leveransavtal som slöts mellan Opti och William Prym, ett avtal som löpte till den 31 mars 1999. Med undantag för sökandens påstående avseende William Pryms fortsatta blyxtlåstillverkning, kan det dock konstateras att utredningen inte omfattar någon bevisning som stöder påståendet att verksamheten fortsatte.
- 86 Vad gäller bevisvärdet av Prymkoncernens uttalanden medger kommissionen själv att de sistnämnda inte kan användas som tillräcklig bevisning för det avtal om uppdelning av marknaderna som slöts under 1970-talet. Kommissionen anser dock att även om man bortser från Hugenpoetavtalet så kan existensen av ett avtal om uppdelning av marknaderna som funnits sedan 1970-talet inte förnekas. Kommissionen har tillagt att Hugenpoetavtalets existens är trolig med beaktande av Prymkoncernens kritik avseende förvärvet av Opti. Även om förekomsten av ett avtal inte har styrkts av bevis från tiden för överträdelsen avser Prymkoncernens uttalanden i detta hänseende en period (1980-talet) för

vilken kommissionen anser sig ha tillräcklig bevisning för överträdelsen. Med beaktande av att Pryms uttalanden visat sig vara tillförlitliga på andra punkter och att de går emot företagets egna intressen saknas anledning att ifrågasätta företagets trovärdighet vad gäller detta avtals existens.

– Den rådgivande styrelsens möte den 9 november 1988 (skälen 227–230 i det angripna beslutet)

- 87 Sökanden har i huvudsak gjort gällande att kommissionen gjorde sig skyldig till en felaktig tolkning av protokollet från William Pryms rådgivande styrelse av den 9 november 1988 då den fann att det i detta refereras till 1977 års avtal. Enligt sökanden är det mer sannolikt att det rör sig om en hänvisning till en rapport som framtagits på begäran av William Prym (se skälen 227 och 230 i det angripna beslutet). Ingen trovärdig bevisning för Hugenpoetavtalets existens har förebringats. Det föreligger således ett gap på mer än elva år i den påstådda tillämpningen av 1977 års avtal.
- 88 Det handlar i detta fall om ett anförande som hölls av D.P. den 9 november 1988, i William Pryms rådgivande styrelse, kort tid efter Coats förvärv av blyxtlöstillverkaren Opti.
- 89 Det framgår förvisso av detta anförande att D.P. förebrår B. (Coats generaldirektör och ledamot i William Pryms rådgivande styrelse) för att ha underlåtit att iaktta Coats skyldigheter gentemot William Prym genom att förvärva Opti utan att ha rådfrågat William Prym, i strid mot William Pryms i skrift angivna intressen.

– William Pryms promemoria av den 12 december 1991 (skäl 231 i det angripna beslutet)

- 90 Sökanden har i huvudsak anfört att kommissionen inte har beaktat William Pryms promemoria av den 12 december 1991, i vilken det angavs att endast två personer kunde känna till innehållet i 1977 års avtal och att nämnda avtal inte hade överlämnats till William Pryms ledning efter det att dessa hade avlidit respektive gått i pension (B. och E.F.). Sökanden har anfört att hänvisningen i denna promemoria till ett avtal som slöts 1975 i själva verket avser mötet den 16 och den 17 november 1975 i Stolberg. Sökanden har påpekat att kommissionen gjorde samma felaktiga tolkning av ett rättsenligt åtagande om icke-konkurrens i det ärendet som föranledde beslutet K(2004) 4221 slutlig, av den 26 oktober 2004, om tillämpning av artikel 81 [EG] (ärende COMP/F-1/38.338 – PO/Nålar). I detta ärende skyddades Coats, i egenskap av exklusiv köpare av Entaco, av det senare företagets skyldighet att inte konkurrera med Coats på dess viktigaste försäljningsområden. Kommissionen ansåg att detta rörde sig om en uppdelning av marknader, men i domen i det ovan i punkt 35 nämnda målet Coats delade tribunalen inte kommissionens mening, utan fann att det utgjorde en tillåten skyddsåtgärd. Sökanden har särskilt hänvisat till punkt 150 i nämnda dom.
- 91 I skäl 231 i det angripna beslutet anges följande:

”Coats har åberopat promemorian av den 12 december 1991 som finns i kommissionens handlingar. Enligt Coats har den förmodligen upprättats av A. från [William] Prym, eftersom initialerna 'vA' finns i promemorians övre högerhörn. I dokumentets första mening hänvisas uttryckligen till förhandlingarna år 1975 angående avtalet om distribution och uppdelning av geografiska zoner mellan [William] Prym och Coats. Förhandlingarna var B. (för Coats) och E.F. (för [William] Prym). Coats åberopar detta dokument för att styrka sitt argument att innehållet i 1977 års avtal, även om ett sådant har slutits, endast varit tillgängligt för förhandlingarna, det vill säga B. och E.F. Detta bevis visar klart att det förelåg ett avtal om uppdelning av marknaderna, i vilket uppdelningen mellan [William] Prym och Coats slogs fast. Genom att uppmärksamma kommissionen på detta bevis motsäger Coats sina tidigare argument då företaget påstått att något avtal inte förelåg. Den omständigheten att avtalets text år 1991 endast var tillgänglig för B. och E.F. innebär inte nödvändigtvis att deras efterträdare inte kände till avtalets existens. Promemorian av den 12 december 1991 nämner tydligt avtalet om uppdelning av marknader, vars existens inte var hemlig. Således fanns redan år 1991 fler personer som kände till ett sådant avtal. Oavsett hur det förhåller

sig med detta visar de dokument som undersöktes i skälen 232–234, 237, 239, 240 och 242 att affärsförbindelsen mellan [William] Prym och Coats har fortsatt att handla om uppdelning av marknaderna, även sedan B och EF lämnat de två företagens ledning.”

- 92 Det framgår av en läsning av promemorian av den 12 december 1991 att ett avtal om uppdelning av marknader slöts år 1975 efter förhandlingar som fördes mellan B. och E.F., som villkor för ett fördjupat samarbete. Enligt upphovsmannen till denna promemoria nedtecknades vidare resultatet av detta möte i ett konfidentiellt dokument, som endast var tillgängligt för förhandlarna. I promemorians andra mening anger A. vidare att den viktigaste delen i avtalet enligt honom var uttalandet enligt vilket William Prym förband sig att varken direkt eller indirekt börja bedriva affärsverksamhet på sy- och brodyrtrådsområdet samtidigt som Coats förband sig att – bortsett från de redan godkända undantagen för NIL och bolaget Linhas Corrente Ltda Brasil – varken direkt eller indirekt börja bedriva affärsverksamhet på området för hårda sybehör.
- 93 Sökanden kan således inte vinna framgång med sitt argument att innehållet i 1977 års avtal endast kunde vara känt av två personer och att detta innehåll efter dessa personers bortgång och pensionering inte hade förts vidare till William Pryms ledning, eftersom det slagits fast att åtminstone upphovsmannen till promemorian kände till ett sådant avtals existens och innehåll den 12 december 1991.
- 94 Vad gäller sökandens argument att denna promemoria hänvisar till ett avtal som slöts år 1975, som i verkligheten avspeglar mötet den 16 och den 17 november 1975 i Stolberg, konstaterar tribunalen att den omständigheten att ett avtal kunnat slutas muntligen år 1975 och sedan bekräftas på nämnda möte inte utesluter att detta avtal därefter nedskrevs på papper år 1977 (se även punkt 67 ovan).
- Mötet den 11 februari 1993 (skäl 232 i det angripna beslutet)
- 95 Enligt sökanden gjorde kommissionen en felaktig bedömning när den fann att ett uttalande från J.G., som företrädde William Prym, den 11 februari 1993 var en hänvisning till ett avtal om uppdelning av marknader, trots att tribunalen funnit att detta uttalande inte inbegrep Coats och att kommissionen inte hade visat ”att mötet var av konkurrensbegränsande natur” och än mindre hade visat att uttalandet avsåg 1977 års avtal (domen i det ovan i punkt 35 nämnda målet Coats, punkt 91).
- 96 Vid den muntliga förhandlingen påpekade kommissionen att tribunalen i punkt 91 i domen i det ovan i punkt 35 nämnda målet Coats undersökt det aktuella mötet för sig, eftersom tribunalen vid denna tidpunkt inte hade tillgång till ett antal uppgifter som den numera har tillgång till, och detta föranledde tribunalen att anse att mötet inte hade haft ett konkurrensbegränsande syfte.
- 97 Det framgår av sökandens argument att denne inte bestrider vare sig att mötet har hållits eller att sökanden var närvarande på detta möte. Däremot har sökanden dels gjort gällande att kommissionen inte har visat att detta möte varit av konkurrensbegränsande natur, dels ifrågasatt kommissionens tolkning av J.G.:s uttalande.
- 98 Vad gäller det första påståendet konstaterar tribunalen att det framgår av punkt 11 i protokollet från mötet den 11 februari 1993 att J.G. refererade till ursprunget till samverkan mellan Coats och William Prym, en samverkan i vilken William Prym ansågs vara ansvarigt för hårda sybehör. Enligt J.G. var Coats moraliskt bundet att lösa NIL:s dåvarande situation så att den ursprungliga planen till slut kunde genomföras, enligt vilken Coats skulle kontrollera tillverkningen av mjuka sybehör och överlåta på William Prym att tillhandahålla hårda sybehör.
- 99 Vad gäller punkt 91 i domen i det ovan i punkt 35 nämnda målet Coats erinrar tribunalen om att den undersökt de avtal inom nålsektorn som slutits mellan William Prym och Entaco, i vilka Coats inte var direkt avtalspart. Entaco och William Prym hade slutit ett ramavtal som trädde i kraft den

10 september 1994. Parterna slöt detta avtal i syfte att förvärva NIL:s förpacknings- och efterbehandlingsverksamhet (som tidigare ägdes av Coats Holdings), och avtalet började gälla på dagen för förvärvet. Tribunalen fann i det målet att det inte förelåg klar och övertygande bevisning för att mötet den 11 februari 1993 var konkurrensbegränsande till sin natur, bland annat på grund av att frasen ”Coats var moraliskt bundet att lösa [NIL:s] dåvarande situation” var ganska vag i samband med en försäljning av en verksamhet och inte nödvändigtvis avsåg uppdelningen av en marknad, eftersom den även kunde betyda att Coats borde godta William Pryms tidigare bud i stället för att sälja NIL till Entaco. Tribunalen angav även att också övriga delar av protokollet saknade relevans.

100 Vad gäller det andra påståendet erinrar tribunalen om att det framgår av J.G.:s uttalande, som finns med i protokollet från det aktuella mötet, jämfört med ordalydelsen i 1977 års avtal (se punkt 65 ovan) att avtalet fortsatt krävde att parterna inte skulle gå in på varandras marknader. Detta var för övrigt skälet till att kommissionen återopade denna anteckning (se skäl 232 i det angripna beslutet).

– Coats försäljning av sitt aktieinnehav i William Prym (skälen 233–236 i det angripna beslutet)

101 Sökanden har i huvudsak gjort gällande att kommissionen inte har beaktat att 1995 års avtal om samarbete och ramavtalet från september 1997 (nedan kallat 1997 års ramavtal) innebar en betydande förändring i relationerna mellan Coats och William Prym och att dessa avtal skulle ha varit överflödiga om 1977 års avtal hade gällt.

102 Sökanden anser för det första att affärsförbindelserna mellan Coats och William Prym ändrades radikalt efter det att Coats hade sålt sitt aktieinnehav i William Prym i slutet av år 1994. Vad för det andra gäller mötet den 11 juni 1996 (se skäl 233 i det angripna beslutet) hävdar sökanden att detta endast gällde samarbetet avseende distribution. Sökanden har särskilt hänvisat till konsekvenserna av att någon utses till exklusiv distributör, det vill säga skyldigheten att inte tillverka eller distribuera konkurrerande varor. Vad för det tredje gäller kommissionens teori, som redovisats i skälen 234 och 236 i det angripna beslutet, att 1997 års ramavtal bekräftar att ”Coats och [William] Prym fortsatt att agera i en anda enligt vilken marknader delades upp med konkurrensbegränsande strategier”, anser sökanden att kommissionen inte har förebringat något som helst bevis för att det finns ett orsakssamband mellan nämnda ramavtal och 1977 års avtal. Sökanden anser att allt som kan ha förekommit tidigare har ersatts av ett begränsat avtal om samarbete avseende distribution på konsumentmarknaderna.

103 Skäl 233 i det angripna beslutet har följande lydelse:

”I december 1994 sålde Coats sin del i William Prym till familjen Prym, med verkan från och med den 31 december 1994. Enligt [Prymkoncernens ansökningar om att få omfattas av 1996 och 2002 års meddelande om samarbete] regulariserades samarbetet mellan Coats och [William] Prym på den europeiska marknaden i februari 1995 och de två parterna var överens om att det låg i deras intresse att förlänga detta. Prymkoncernen har dock inte gett några ytterligare uppgifter om de exakta formerna för detta samarbete. [William] Prym och Coats möttes den 11 juni 1996 i Stolberg ... Vid detta tillfälle uppgav D.G. från Coats följande:

’[Bolaget] Coats Crafts distributionsstrategi i Europa består i att så långt som möjligt samarbeta med de stora leverantörerna av märkesprodukter, som [William] Prym, och att inte introducera sina egna märken. Om ett partnerskapssystem genomförs kommer således Coat att dra tillbaka sina egna märken.’”

104 Kommissionen har återopat skäl 234 i det angripna beslutet för att visa att de två företagen efter 1995 – efter det att Coats hade avyttrat sitt aktieinnehav i William Prym – fortsatte att agera i en anda enligt vilken marknader delades upp med konkurrensbegränsande strategier. Detta konstaterande ska enligt kommissionen ha bekräftats av Prymkoncernen.

105 I punkt 9 i Prymkoncernens ansökan om att få omfattas av 2002 års meddelande om samarbete anges följande:

”[William] Prym önskade genom detta avtal säkerställa försäljningen av sina varor genom Coats distributionsnät. Ramavtalet reglerar samarbetet på såväl tillverkningsidan som affärssidan. Coats var å sin sida intressera[t] av försäljning av andra varor genom sitt kostsamma försäljningsnät. Coats var särskilt intressera[t] av [William] Pryms väletablerade märkesvaror.”

106 Sökanden har bekräftat att detta avtal skrevs under den 3 september 1997 och att avtalet skapade en bred ram för gemensam distribution av sybehör ägnade för konsumentmarknaden (se skäl 235 i det angripna beslutet). Sökanden har anfört att det är svårt att se varför 1997 års ramavtal hade varit nödvändigt om 1977 års avtal fortfarande hade tillämpats, eftersom det sistnämnda avtalet ”fastställde principen att ingen av de två parterna skulle distribuera varor som konkurrerade med den andre partens” (se svaret på det kompletterande meddelandet om invändningar).

107 I punkt 5 i 1997 års ramavtal anges följande:

”Avtalet omfattar hårda sybehör och elastiska produkter, oavsett om de tillverkas eller ska införskaffas, förpackade och försedda med [bolaget] Prym Consumers märke, samt tråd och därtill hörande produkter, oavsett om de tillverkas eller ska införskaffas, försedda med Coats märke, samt i förekommande fall andra varor för specifika marknader.”

108 Tribunalen erinrar för det första om att kommissionen anser att promemorian angående mötet av den 11 juni 1996 och undertecknandet av 1997 års ramavtal visserligen inte i sig utgör ett bevis på att den konkurrensbegränsande samverkan förekommit, men de visar inte heller att Coats dragit sig ur detta samarbete.

109 Vidare har kommissionen i skäl 236 i det angripna beslutet hävdat att 1977 års avtal föreskrev för det första att Coats och Prym Consumer skulle upprätta exklusiva leverans- och distributionsavtal för deras respektive varor, det vill säga hårda sybehör tillverkade av Prym Consumer och andra typer av sybehör tillverkade av Coats, och för det andra att reglerna för den gemensamma distributionen av parternas varor skulle fastställas i ett ramavtal, men utan att föreskriva något om tillverkningen eller distributionen av konkurrerande varor.

110 Tribunalen konstaterar dock att den andra slutsatsen är felaktig, eftersom det framgår av den ovan i punkt 107 nämnda punkt 5 i ramavtalet att detta även omfattade exklusiv distribution av konkurrerande varor (hårda sybehör tillverkade av William Prym och tråd och och därtill hörande produkter tillverkade av Coats) samt andra specifika produkter.

111 Som kommissionen har anfört gick det emellertid 20 år mellan det första avtalet år 1977 om uppdelning av marknaden och det nya avtalet som slöts efter det att affärsförbindelserna mellan de två företagen hade förändrats, till följd av att Coats sålt sitt aktieinnehav i William Prym.

– William Pryms förvärv av Bonduel och mötet den 15 juli 1998 (skälen 237–245 i det angripna beslutet)

112 Sökanden anser att kommissionen gjorde en felaktig bedömning när den fann att protokollet från mötet den 15 juli 1998 i Stolberg hänvisade till 1977 års avtal. Enligt sökanden hänvisar protokollet endast till avtalet om anskaffning av häktor mellan William Prym och Opti (se punkt 81 ovan) samt till 1997 års ramavtal.

113 Vid förhandlingen erinrade sökanden om att kommissionen själv under det aktuella förfarandet har medgett att ingen av promemoriorna angående detta möte styrker att någon konkurrensbegränsande samverkan förelåg. Kommissionens bevisning vad gäller tiden efter 1995 bygger således på anteckningar från ett enda möte, det som hölls den 15 juli 1998.

- 114 Sökanden har anfört att de handskrivna anteckningar som sökanden inkommit med är betydligt mer detaljerade än de maskinskrivna anteckningarna avseende samma möte och att de till skillnad från de sistnämnda anteckningarna skrevs vid tidpunkten för nämnda möte. Vad gäller anteckningarnas trovärdighet har sökanden understrukit att det rör sig om en anteckning från A.P., som inte återger M.F.'s yttranden ord för ord. Den senare har enligt sökanden för övrigt i sitt andra vittnesmål under ed tillhandahållit en fullständigt plausibel och legitim förklaring till sina nedskrivna observationer.
- 115 Det framgår av skälen 237–245 i det angripna beslutet att kommissionen har utgått från dels protokollet från mötet den 15 juli 1998, dels från Prymkoncernens ansökningar om att få omfattas av 1996 och 2002 års meddelanden om samarbete.
- 116 De maskinskrivna anteckningarna av den 7 november 2001, underskrivna av A.P., angående samtalet den 15 juli 1998 med M.F. har följande lydelse:
- ”MF pratade mest om Bonduel Prym-affären. Han uttryckte sin besvikelse över att han informerats så sent. Han kritik riktade sig särskilt mot att AP inte hade diskuterat problemen avseende blytlås med Coats Opti vid deras reguljära möten och att man inte hade meddelat oss att avtalet inte längre gällde.
- ...
- Omständigheten att år 1988 i och med förvärvet av [William] Prym inte heller hade tagits med i [förhandlingarna] nämndes inte.
- ...
- MF tog upp frågan huruvida Prym kunde tänka sig att man en dag kunde vara fri inom denna bransch, så att Coats kunde gå in på marknaden för tryckknappar och [William] Prym på trådmarknaden. Denna fråga kräver ett klart och tydligt svar.”
- 117 Enligt kommissionen visar detta för det första att Coats reagerade på detta förvärv på samma sätt som William Prym hade reagerat på Coats förvärv av Opti år 1988 (se punkt 89 ovan). Respektive parts reaktion bekräftar att det fanns en pågående konkurrensbegränsande samverkan mellan de två företagen, med utgångspunkt i 1977 års avtal (se skäl 238 i det angripna beslutet). För det andra går det att dra slutsatsen att M.F. hänvisade till uppdelningen av marknaderna såsom ursprungligen hade bestämts i 1977 års avtal (se skäl 243 i det angripna beslutet). För det tredje framgår det att den inledande uppdelningen av marknader mellan de två företagen (å ena sidan hårda sybehör, å andra sidan andra sybehör) alltså iaktogs av företagen (se skäl 245 i det angripna beslutet).
- 118 Protokollet från mötet den 15 juli 1998, i vilket det angavs att det inte borde förekomma någon priskonkurrens med Opti, ger stöd för denna tolkning. Vidare framgår det av samma passage i protokollet att William Prym inte var intresserat av att konkurrera med Opti, särskilt inte vad gäller priset. William Prym föreslog således att man skulle diskutera lösningen avseende blytlås liksom de existerande avtalen. Det gjordes dessutom gällande att företagen i fråga behövde inleda en strategisk dialog.
- 119 Punkt 4 i nämnda protokoll har följande lydelse:
- ”Paraplyavtalet mellan Coats och [William] Prym diskuterades ...
- De två parterna förklarade att de har många kostnader i samband med genomförandet av detta paraplyavtal. De har kostnader för att avsluta existerande avtal, för omstrukturering av organisationen och för att bygga upp nya strukturer.”
- 120 De ovannämnda bevisen styrker kommissionens konstaterande att de två företagen började få problem på blytlåsmarknaden vad gäller denna gemensamma produkt efter ett antal förändringar i deras relation under denna period. Trots att de var konkurrenter på blytlåsmarknaden fortsatte de att iaktta sina moraliska åtaganden att inte konkurrera och uttalade uttryckligen att de inte var intresserade av priskonkurrens på denna marknad.

- 121 Vad gäller M.F.:s vittnesmål under ed av den 24 april 2006 var detta ett uttalande som formulerats av en av sökandens företrädare i syfte att minska sökandens ansvar för den överträdelse som hade konstaterats. Detta kan således inte minska bevisvärdet av de handlingar som påträffats i samband med undersökningarna och de förklaringar som avgetts angående dessa handlingar (domen i det ovan i punkt 47 nämnda målet Lafarge mot kommissionen, punkt 379).
- 122 Vad gäller sökandens påstående att företaget under denna period inte lämnade någon försäkran avseende priskonkurrens, kan det konstateras att sökanden däremot inte har bestritt att Prymkoncernen klart och tydligt lämnade en sådan försäkran. Även om protokollet från mötet den 15 juli 1998 inte i sig självt skulle räcka för att bevisa överträdelsen kan protokollet under alla förhållanden beaktas som ett bevismedel bland de exakta och samstämmiga indicier som nämns i punkterna 38–40 ovan.
- 123 Vad gäller sökandens argument att kommissionen under förevarande förfarande själv har medgett att ingen av anteckningarna avseende mötet den 15 juli 1998 visade att någon konkurrensbegränsande samverkan hade förekommit, konstaterar tribunalen att kommissionen i sina skrivelser endast har påpekat att dessa handlingar i sig inte utgjorde ett bevis för att konkurrensbegränsande samverkan förekommit, men inte heller visar att sökanden hade dragit sig ur detta samarbete.

– Den bevisning som talar till sökandens fördel

- 124 Sökanden har gjort gällande att kommissionen inte har beaktat vissa delar av den bevisning som talar till sökandens fördel vad gäller huruvida det förelegat ett avtal om uppdelning av marknader:
- För det första protokollet från mötet den 1 augusti 1989 mellan Coats och William Prym.
 - För det andra protokollet från ett möte den 11 september 1989 mellan J.G. (William Prym) och R.H. (Coats).
 - För det tredje den omständigheten att fem av sex högre chefer från Coats som varit ansvariga för denna sektor under det sista årtiondet under ed har intygat att de inte kände till 1977 års avtal, att de inte hade informerats om detta och att de aldrig har agerat såsom om en uppdelning av marknaderna av denna typ hade förelegat.
- 125 Vad gäller det första beviset påpekar tribunalen att protokollet från den 1 augusti 1989, upprättat av R.H. från Coats, hade följande lydelse:

"[2] c)

'Europeiska konsument-divisionen' har angett att det är ett av dess mål att bli den största europeiska leverantören och distributören med ett komplett sortiment av alla produkter som hör till kategorin 'hantverk' – inbegripet sytråd och hantverkstråd, fästanordningar, hårda sybehör, mjuka sybehör, sytuin, etc.

d) Detta ska helst ske med [William] Prym och inte mot [William] Prym ...

e) EF har angett att Coats strategi – det vill säga den som definieras under punkt c ovan – inte skiljer sig från den som låg bakom antagandet av det ursprungliga beslutet från år 1976 – det vill säga att Coats skulle vara den exklusiva distributören för [William] Prym i hela världen och att denna strategi skulle stärkas genom att Coats förvärvade 25 procent av aktierna i [William] Prym.

...

Mötet avslutades med att båda parterna kom överens om att de praktiska aspekterna av [det bilaterala] samarbetet [mellan koncernerna] Coats och Prym skulle undersökas vid en senare tidpunkt, med beaktande av vissa kriterier:

Vi borde begränsa vår undersökning till Europa.

Vi måste undersöka de reciproka exklusiva rättigheterna – det vill säga att Coats är den exklusiva distributören för [William] Prym[s] produkter och endast säljer hårda sybehör från [William] Prym.

Vi borde försöka hitta lösningen på de specifika 'problemen' –

NIL

Opti : [William] Prym – blixtlås

'Världsmarknadspriset' jämfört med tyska kostnader, det vill säga: är det på lång sikt möjligt att ha Stolberg som bas för tillverkningen av alla produkter?"

- 126 Enligt sökanden framgår det av detta protokoll att det inte skulle ha varit nödvändigt att undersöka möjligheterna att tillämpa reciproka exklusiva rättigheter om 1977 års avtal fortfarande hade gällt. Detta skulle ha varit onödigt dubbelarbete, eftersom Coats inte heller sedan tidigare fick distribuera sådana hårda sybehör som konkurrerade med motsvarande produkter från [William] Prym.
- 127 Tribunalen konstaterar att E.F. i punkt 2 e i protokollet från mötet av den 1 augusti 1989 erinrade om att den strategi som Coats föreslagit under punkt c inte skiljer sig från den som låg bakom antagandet av det ursprungliga beslutet från år 1976, det vill säga att Coats skulle vara den exklusiva distributören för [William] Prym i hela världen och i detta sammanhang förvärvade 25 procent av aktierna i [William] Prym.
- 128 Deltagarna i mötet den 1 augusti 1989 kom överens om att studera principen om ömsesidig exklusivitet – enligt vilken Coats är den exklusiva distributören för [William] Pryms produkter och endast säljer hårda sybehör från [William] Prym. Vidare skulle vissa problem lösas, såsom situationen Opti/William Prym. Det ska i detta sammanhang erinras om att William Prym ansåg att Coats inte hade iakttagit sina åtaganden på detta område när Coats genomförde sitt förvärv av Opti (se punkt 89 ovan).
- 129 Omständigheten att dessa två företag tio år efter avtalet om uppdelning av marknader ansåg sig ha behov av att sluta ett nytt avtal utesluter inte alls att det ursprungliga avtalet har existerat. Det nya avtalet gjorde det särskilt möjligt att beakta de händelser som skett under detta årtionde och gjorde det möjligt för deltagarna att mer i detalj studera frågan om exklusiv distribution och lösa vissa problem, som Coats förvärv av Opti.
- 130 Vad gäller det andra beviset bör det beaktas att punkten 10, med rubriken "Förenade kungariket", i protokollet från mötet den 11 september 1989 visar, för det första, att sökanden redan var representerad på den engelska marknaden för hårda sybehör och att sökanden avsåg att utveckla ett nytt varumärke med namnet "Stitchpoint". För det andra skulle Coats efter att ha förvärvat bolaget Tootal komma att inneha ett ytterligare varumärke för hårda sybehör i Förenade kungariket. Frågan om tillverkningen av William Pryms blixtlås kom också upp inom ramen för diskussionerna om NIL.
- 131 Tribunalen konstaterar i detta hänseende att det citat som sökanden har hänvisat till endast rör situationen i Förenade kungariket. Sökanden var redan representerad på denna marknad sedan 1970-talet, det vill säga under den period då det ursprungliga avtalet slöts. Introduktionen av ett nytt varumärke och förvärvet medförde således varken någon förändring av förhållandet mellan de två företagen eller deras inbördes skyldigheter. Coats vidmakthållande och förstärkande av sin position på marknaden i Förenade kungariket är följaktligen i detta fall utan betydelse för huruvida det förekommit en konkurrensbegränsande samverkan, eller hur denna samverkan har gått till.

132 Vad gäller det tredje beviset, det vill säga uttalandena från fem av sex högre chefer från Coats, erinrar tribunalen om att även om det rör sig om uttalanden som utformats av företrädare för sökanden i syfte att minska sökandens ansvar för den konstaterade överträdelsen kan detta inte i sig fränta ett sådant ställningstagande dess värde. Det kan emellertid inte heller minska bevisvärdet av de handlingar som påträffats i samband med undersökningarna och de förklaringar som avgetts angående dessa handlingar (Domen i det ovan i punkt 47 nämnda målet Lafarge mot kommissionen, point 379).

– Slutsats

133 Mot bakgrund av ovanstående finner tribunalen att 1977 års avtal fortfarande har bevisvärde för att såsom ett av de exakta och samstämmiga indicier som kommissionen åberopat (se punkterna 38–40 ovan) styrka vissa av de viktigaste påståendena i A.P.:s uttalande angående huruvida det föreligger ett avtal om uppdelning av sybehörsmarknaden som hindrar Coatskoncernen från att gå in på den europeiska marknaden för övriga fästanordningar och Prymkoncernen att gå in på den europeiska trådmarknaden. Detta bekräftas även av annan bevisning som undersökts ovan. För det första ska de handlingar som upptäcktes i samband med inspektionerna beaktas tillsammans. Det rör sig om skrivelsen av den 12 april 1977, protokollet från mötet den 11 februari 1993, protokollet från mötet den 11 juni 1996, 1997 års ramavtal, den maskinskrivna anteckningen av den 7 november 2001 från A.P. avseende ett samtal med M.F. som hölls den 15 juli 1998 samt protokollet från mötet den 15 juli 1998. För det andra är det viktigt att betona att denna bevisning dessutom stöds av de handlingar som bifogats Prymkoncernens ansökningar om att få omfattas av 1996 och 2002 års meddelanden om samarbete, närmare bestämt en kopia av 1977 års avtal, ett utdrag från D.P.:s anförande den 9 november 1988 och en anteckning skriven av A., daterad den 12 december 1991. Alla dessa bevis styrker att den täta relation som fanns mellan de berörda företagen under perioden efter 1975 och 1977 års avtal har fortsatt samt att denna relation då och då har förändrats genom andra avtal, såsom 1990 års leveransavtal och 1997 års ramavtal.

134 Vad beträffar huruvida dessa bevismedel är sådana att de kan visa hur länge den aktuella överträdelsen pågått erinrar tribunalen om att det är vanligt att den verksamhet som dessa förfaranden och avtal medför bedrivs i hemlighet, att mötena äger rum i hemlighet, oftast i tredjeland, och att därtill hörande dokumentation begränsas till ett minimum. Även om kommissionen upptäcker handlingar som uttryckligen bekräftar att aktörer har haft otillåten kontakt med varandra, såsom mötesprotokoll, är dessa vanligtvis fragmentariska och spridda, varför det ofta visar sig vara nödvändigt att rekonstruera vissa detaljer med hjälp av slutledning. I de flesta fall måste förekomsten av ett konkurrensbegränsande förfarande eller avtal härledas ur ett antal sammanträffanden och indicier som när de beaktas tillsammans, och när en annan hållbar förklaring saknas, kan utgöra bevis för att en överträdelse av konkurrensreglerna har skett (se punkt 42 ovan).

135 Av tribunalens undersökningar avseende förevarande grund framgår att sökanden inte har förebringat tillräcklig bevisning eller övertygande alternativa förklaringar för att vederlägga den i det angripna beslutet omnämnda skriftliga bevisningen av vilken det tvärtom framgår att sökanden deltagit i ett bilateralt avtal med Prymkoncernen om uppdelning av marknaden.

136 Tribunalen finner därför att kommissionen i det angripna beslutet – i enlighet med de regler som nämnts i punkterna 38–51 ovan, och utan att göra några sådana uppenbart oriktiga bedömningar som sökanden har hävdats – har visat att sökanden deltagit i den aktuella överträdelsen. Talan kan således inte vinna bifall på den första grunden.

137 Tribunalen finner att det därefter är lämpligt att pröva den tredje grunden, som avser att det saknas bevis för att det föreligger en enda, fortlöpande överträdelse, innan tribunalen prövar den andra grunden, att artikel 25.5 i förordning nr 1/2003 har åsidosatts. Skälet till detta är att överträdelsens varaktighet både utgör en väsentlig del av överträdelsen, och därmed inte kan skiljas från själva konstaterandet av en överträdelse, och ett av rekvisiten för preskription i fråga om förfaranden beträffande fortlöpande överträdelser (domen i det ovan i punkt 47 nämnda målet Peróxidos Orgánicos mot kommissionen, punkt 21).

Den tredje grunden: Bevis för en enda, fortlöpande överträdelse saknas

Parternas argument

- 138 Sökanden anser att kommissionen inte har lyckats visa att det förelegat en fortlöpande överträdelse mellan januari 1975 och den 15 juli 1998, som legat till grund för att kommissionen påfört sökanden böter motsvarande en överträdelse som pågått i tjuogoett och ett halvt år. I skälen 339 och 347 i det angripna beslutet bedömde kommissionen att det förelegat en enda, fortgående överträdelse mellan januari 1977 och juli 1998, genom att påstå att det hade visats att avtalet om uppdelning av marknader hade vidmakthållits ”med hjälp av ett flertal skriftliga bevismedel som kommissionen insamlat vid inspektionerna och i ansökningarna [från Prymkoncernen om att få omfattas av 1996 och 2002 års meddelanden om samarbete] och den skriftliga bevisning som [den sistnämnda] inkommit med”.
- 139 Enligt sökandens mening visar en genomgång av den aktuella bevisningen att det finns stora luckor i tiden, vilka är alldeles för betydande för att kommissionen ska kunna anses ha visat att det föreligger en enda, fortlöpande överträdelse. Det har nämligen i själva verket gått 21 år mellan, med sökandens ordval, en icke undertecknad handling av osäkert ursprung och en mycket oklar handling skriven av samma person som inkom med den. Det finns inget bevis för att 1977 års avtal var avsett att tillämpas i flera år, eftersom det i detta avtal inte sades någonting om hur länge det skulle tillämpas.
- 140 Vad gäller varaktigheten och sambandet mellan en rad händelser och en enda, fortlöpande överträdelse har kommissionen erinrat om att artikel 81 EG kan åsidosättas inte bara genom en enstaka handling, utan även genom en serie handlingar eller ett fortlöpande beteende. Den omständigheten att en eller flera delar av denna serie handlingar eller av detta fortlöpande beteende även i sig, och för sig betraktat, kan utgöra ett åsidosättande av nämnda bestämmelse föranleder enligt kommissionen inte någon annan bedömning. När de olika aktuella handlingarna ingår i en ”helhetsstrategi”, på grund av att de har ett identiskt syfte som innebär en snedvridning av konkurrensen inom den gemensamma marknaden, får kommissionen hålla företag ansvariga för dessa handlingar på grund av deras deltagande i överträdelsen som helhet betraktad. Vad gäller den påstådda luckan i bevisningen för överträdelsen avseende åren 1978–1990 anser kommissionen att den har tillgång till tillräcklig skriftlig bevisning som stöder det faktum att marknaden faktiskt delades upp mellan företagen från och med 1977.

Tribunalens bedömning

- 141 Det ska inledningsvis erinras om att begreppet en enda överträdelse avser det fall då flera företag har deltagit i en överträdelse som består i ett fortlöpande beteende i avsikt att nå ett enda ekonomiskt mål som syftar till att snedvrیدا konkurrensen eller individuella överträdelser som är förenade genom samma syfte (samtliga delar har ett och samma ändamål) och samma aktörer (samma berörda företag, vilka är medvetna om att de eftersträvar ett gemensamt syfte) (domen i det ovan i punkt 41 nämnda målet BPB mot kommissionen, punkt 257).
- 142 Tribunalen erinrar därefter om att ett åsidosättande av artikel 81.1 EG kan ske inte bara genom ett enstaka handlande, utan även genom en serie handlanden eller genom ett fortlöpande beteende. Denna tolkning kan inte ifrågasättas med motiveringen att ett eller flera led i denna serie handlanden eller i detta fortlöpande beteende även i sig och helt isolerat kan utgöra ett åsidosättande av nämnda bestämmelse. När de olika handlandena ingår i en ”helhetsplan”, på grund av deras identiska syfte som innebär en snedvridning av konkurrensen inom den gemensamma marknaden, får kommissionen tillskriva företag ansvar för dessa handlanden utifrån deltagandet i överträdelsen som helhet betraktad (domen i det ovan i punkt 42 nämnda målet Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, punkt 258).
- 143 Enligt fast rättspraxis kan begreppet en enda överträdelse dessutom hänföra sig till den rättsliga bedömningen av ett konkurrensbegränsande beteende som består av avtal, samordnade förfaranden och beslut av företagssammanslutningar (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom i

de ovan i punkt 67 nämnda förenade målen Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mot kommissionen, punkterna 696–698, av den 20 mars 2002 i mål T-9/99, HFB m.fl. mot kommissionen, REG 2002, s. II-1487, punkt 186, och av den 12 december 2007 i de förenade målen T-101/05 och T-111/05, BASF och UCB mot kommissionen, REG 2007, s. II-4949, punkt 159).

- 144 Det ska även preciseras att begreppet ett enda syfte inte kan fastställas genom en allmän hänvisning till en snedvridning av konkurrensen på den marknad som var föremål för överträdelsen, eftersom påverkan på konkurrensen, till sitt syfte eller verkan, utgör en omständighet av samma slag som alla beteenden som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 81.1 EG. En sådan definition av begreppet ett enda syfte skulle riskera att begreppet en enda, fortlöpande överträdelse förlorade en del av dess betydelse, eftersom det skulle leda till att flera beteenden som berör en viss ekonomisk sektor och som är förbjudna enligt artikel 81.1 EG systematiskt skulle komma att kvalificeras som led i en enda överträdelse. För att fastställa huruvida olika handlanden utgör en enda, fortlöpande överträdelse, ska det således undersökas om det föreligger ett komplementärt samband i den meningen att var och en av åtgärderna syftar till att motverka en eller flera konsekvenser av en normalt fungerande konkurrens, och bidrar, genom ett samspel, till att åstadkomma samtliga de konkurrensbegränsande verkningar som eftersträvades av upphovsmännen inom ramen för en samlad plan med ett enda syfte. I detta hänseende ska samtliga omständigheter som kan läggas till grund för eller ifrågasätta detta samband beaktas, såsom den tillämpliga perioden, innehållet (inbegripet de tillämpade metoderna) och, i samband härmed, syftet med de olika handlandena i fråga (se, för ett liknande resonemang, domen i de ovan i punkt 143 nämnda förenade målen BASF och UCB mot kommissionen, punkterna 179–181).
- 145 Det är följaktligen av objektiva skäl som kommissionen kan inleda skilda förfaranden, konstatera flera olika överträdelser och ålägga flera separata böter (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 15 juni 2005 i de förenade målen T-71/03, T-74/03, T-87/03 och T-91/03, Tokai Carbon m.fl. mot kommissionen, ej publicerad i rättsfallssamlingen, nedan kallad domen i de förenade målen Tokai II, punkt 124).
- 146 Slutligen ska det även noteras att den omständigheten att vissa rättsstridiga handlingar kvalificeras som led i en och samma överträdelse eller flera överträdelser i princip påverkar den sanktion som kan meddelas. Ett konstaterande av att det är fråga om flera överträdelser kan nämligen leda till att flera separata böter åläggs, vilka i varje enskilt fall ska fastställas inom de gränser som anges i artikel 15.2 i förordning nr 17 och artikel 23.2 i förordning nr 1/2003 (domen i de ovan i punkt 143 nämnda förenade målen BASF och UCB mot kommissionen, punkt 158).
- 147 Det ska följaktligen fastställas huruvida de omständigheter som sökanden har klandrats för ingår i en samlad plan som syftar till att snedvrیدا den normala konkurrensen på marknaderna för övriga fästnanordningar och blytlås och följaktligen verkligen omfattas av den enda, fortlöpande överträdelse som den konkurrensbegränsande samverkan utgör på dessa marknader.
- 148 I förevarande fall har kommissionens klassificering av det bilaterala samarbetet mellan Coatskoncernen och Prymkoncernen som en enda, fortlöpande överträdelse inneburit att det fastställts att det förlegat en enda konkurrensbegränsande samverkan från den 15 januari 1977 till åtminstone den 15 juli 1998 (se skälen 339–347 i det angripna beslutet). Det bör därför undersökas huruvida, med beaktande av den rättspraxis som nämnts i punkterna 141–146 ovan, kommissionen gjorde sig skyldig till en felaktig rättstillämpning när den klassificerade de handlingar som läggs sökanden till last som en enda, fortlöpande överträdelse på grundval av den bevisning den haft tillgång till (se skälen 217–245 i det angripna beslutet), vilken till stor del har prövats inom ramen för den första grunden.
- 149 Vad gäller sökandens argument att en genomgång av den aktuella bevisningen visar att det finns stora luckor i tiden som är alldeles för betydande för att kommissionen ska kunna anses ha visat att det föreligger en enda, fortlöpande överträdelse erinrar tribunalen om att den omständigheten att ett sådant bevis inte har lagts fram beträffande vissa bestämda perioder inte hindrar att överträdelsen kan anses omfatta en helhetsperiod som är längre än förstnämnda perioder, om ett sådant konstaterande

grundar sig på objektiva och samstämmiga indicier. Att den konkurrensbegränsande samverkan, inom ramen för en överträdelse som pågår under flera år, kommer till uttryck vid olika perioder, som kan vara mer eller mindre åtskilda i tiden, påverkar inte förekomsten av denna samverkan, förutsatt att de olika handlingar som är en del av överträdelsen har samma syfte och ingår i en enda, fortlöpande överträdelse (domstolens dom av den 21 september 2006 i mål C-113/04 P, Technische Unie mot kommissionen, REG 2006, s. I-8831, punkt 169).

- 150 Även om den period som ligger mellan två uttryck för beteenden som utgör överträdelser är ett relevant kriterium för att fastställa huruvida en överträdelse är fortlöpande kan frågan huruvida denna period är tillräckligt lång för att utgöra ett avbrott i överträdelsen inte prövas abstrakt. Denna fråga ska tvärtom prövas mot bakgrund av den aktuella kartellens verksamhet (tribunalens dom av den 19 maj 2010 i mål T-18/05, IMI m.fl. mot kommissionen, REU 2010, s. II-1769, punkt 89).
- 151 I förevarande fall har tribunalen i samband med sin prövning av den första grunden konstaterat att det aktuella avtalet gällde det bilaterala samarbetet mellan Coatskoncernen och Prymkoncernen. Enligt detta avtal hade Coats förbundit sig att "inte vare sig direkt eller genom samarbete tillverka hårda sybehör utan att först ha fått godkänt av [William] Prym". [William] Prym hade å sin sida förbundit sig att "inte vare sig direkt eller genom samarbete tillverka sytråd eller hantverkstråd, etc. ... utan att först ha fått godkänt av Coats". Följaktligen kan slutsatsen dras att det omtvistade avtalet gäller uppdelning av marknaden mellan två konkurrenter.
- 152 Till skillnad från ett avtal gällande fastställande av priser – inom ramen för vilket deltagarna måste träffas regelbundet för att beakta utvecklingen på marknaden för att kunna anpassa sina beteenden på denna marknad under den tid avtalet gäller – måste ett avtal om uppdelning av marknader per definition iakttas av deltagarna från det att det slutits, och det kan då och då justeras, antingen genom ändringar av det befintliga avtalet eller genom andra avtal.
- 153 Tribunalen erinrar i detta sammanhang om att den i punkt 133 ovan funnit att den bevisning som insamlats av kommissionen vid inspektionerna, den bevisning som fanns i ansökningarna från Prymkoncernen om att få omfattas av 1996 och 2002 års meddelanden om samarbete och den skriftliga bevisning som [den sistnämnda] inkommit med visar att den täta relation som fanns mellan de berörda företagen under perioden efter 1975 och 1977 års avtal har fortsatt samt att denna relation då och då har förändrats genom andra avtal, såsom 1990 års leveransavtal och 1997 års ramavtal.
- 154 Kommissionen har således haft fog för att finna att parterna hade kommit överens om en gemensam plan som begränsade eller kunde begränsa deras affärsmässiga självständighet genom att bestämma de stora dragen i deras gemensamma agerande på marknaden (se skäl 334 i det angripna beslutet).
- 155 Talan kan således inte vinna bifall på den tredje grunden.

Den andra grunden: Åsidosättande av artikel 25.5 i förordning nr 1/2003

Parternas argument

- 156 Sökanden anser att kommissionen inte har lyckats visa att någon som helst överträdelse fortsatt efter den 19 september 1997, det vill säga tio år före antagandet av det angripna beslutet, varför böterna är preskriberade i enlighet med artikel 25.5 i förordning nr 1/2003. Inte nog med att beviset avseende den 15 juli 1998 inte alls uppfyller de krav som uppställts på området, det undergrävs även av den bevisning som ingetts under ed av F. och K., vilka under denna tid var de berörda högsta cheferna hos Coats.
- 157 Kommissionen har anfört att den har samlat in tillräckligt med bevismaterial för att visa att överträdelsen pågått åtminstone till och med den 15 juli 1998. Vidare framgår det klart av domstolens praxis att artikel 81 EG också är tillämplig på avtal som har verkan även efter den tidpunkt då de formellt har upphört att gälla.

Tribunalens bedömning

- 158 I artikel 25.1 b i förordning nr 1/2003 fastställs en preskriptionstid på fem år vid överträdelser av det slag som sökanden anklagats för. Enligt artikel 25.2 andra meningen ska preskriptionstiden, vid fortsatta eller upprepade överträdelser, räknas från och med den dag då överträdelserna upphörde. Enligt artikel 25.3 första meningen i förordningen ska preskriptionstiden avbrytas av åtgärder som vidtas av kommissionen i syfte att undersöka eller ingripa mot överträdelserna. Enligt ordalydelsen i artikel 25.4 i förordningen ska avbrottet i preskriptionstiden gälla alla de företag eller företagssammanslutningar som har deltagit i överträdelserna. I punkt 5 i samma artikel anges att preskriptionstiden ska börja löpa på nytt efter varje avbrott. Preskriptionstiden ska dock löpa ut senast den dag då en period som är lika med den dubbla preskriptionstiden har förflutit utan att kommissionen har ålagt böter eller förelagt viten.
- 159 Tribunalen erinrar om att överträdelsernas varaktighet både utgör en väsentlig del av överträdelserna, och därmed inte kan skiljas från själva konstaterandet av en överträdelse, och ett av rekvisiten för preskription i fråga om förfaranden beträffande fortlöpande överträdelser (domen i det ovan i punkt 47 nämnda målet *Peróxidos Orgánicos* mot kommissionen, punkt 21). Att kommissionen iakttar dessa bestämmelser innebär således att den på ett riktigt sätt ska fastställa under hur lång tid sökanden deltagit i överträdelserna. Tribunalen ska således först undersöka huruvida kommissionen har visat att sökanden deltog i överträdelserna till åtminstone den 19 september 1997 (det vill säga tio år före antagandet av det angripna beslutet) för att därefter kunna fastställa huruvida den preskriptionstid på tio år som föreskrivs i artikel 25.5 i förordning nr 1/2003 hade löpt ut eller ej.
- 160 Vad gäller vilket datum som sökandens deltagande i överträdelserna upphörde erinrar tribunalen inledningsvis om att det enligt fast rättspraxis åligger den part eller myndighet som gör gällande att konkurrensreglerna har åsidosatts att visa detta och att förebibringa den bevisning som krävs för att styrka att de faktiska omständigheter som utgör en överträdelse föreligger. Det åligger vidare det företag som, då överträdelse av dessa regler kan konstateras, åberopar en grund för försvar att visa att villkoren för att tillämpa den regel ur vilken grunden för försvar har härlett är uppfyllda, så att myndigheten då får tillgripa andra bevismedel (se, för ett motsvarande synsätt, domen i det ovan i punkt 38 nämnda målet *Baustahlgewebe* mot kommissionen, punkt 58, och domen i de ovan i punkt 42 nämnda förenade målen *Aalborg Portland m.fl.* mot kommissionen, punkt 78).
- 161 Överträdelsernas varaktighet är dessutom ett rekvisit för begreppet överträdelse enligt artikel 81.1 EG, och bevisbördan för att styrka detta åvilar i första hand på kommissionen. Enligt rättspraxis fordras härvid att kommissionen, när bevisning saknas som gör det möjligt att direkt fastställa överträdelsernas varaktighet, åtminstone ska stödja sig på bevisning som hänför sig till omständigheter som ligger tillräckligt nära i tiden för att det rimligen ska kunna antas att överträdelserna fortsatt oavbrutet mellan två exakta dagar (förstainstansrättens dom av den 7 juli 1994 i mål T-43/92, *Dunlop Slazenger* mot kommissionen, REG 1994, s. II-441, punkt 79).
- 162 Vad beträffar överenskommelser som inte längre är i kraft är det dessutom, för att artikel 81 EG ska vara tillämplig, tillräckligt att överenskommelserna fortsätter att ha verkan även efter den tidpunkt då de formellt har upphört att gälla (se förstainstansrättens dom av den 29 juni 1995 i mål T-30/91, *Solvay* mot kommissionen, REG 1995, s. II-1775, punkt 71, och av den 11 december 2003 i mål T-59/99, *Ventouris* mot kommissionen, REG 2003, s. II-5257, punkt 182 och där angiven rättspraxis). Av detta följer att den tid som en överträdelse pågått inte ska bedömas i förhållande till den period under vilken avtalet är i kraft, utan i förhållande till den period under vilken de kritiserade företagen har agerat på ett sätt som strider mot artikel 81 EG.
- 163 Tribunalen erinrar om att kommissionen i artikel 1.4 i det angripna beslutet har funnit att sökandens deltagande i den aktuella överträdelserna är styrkt för perioden den 15 januari 1977–15 juli 1998. Sökanden har som en del av förevarande grund ifrågasatt detta fastställande av överträdelserperioden. Enligt sökanden har kommissionen inte lyckats visa att någon som helst överträdelse fortsatt efter den 19 september 1997, det vill säga tio år före antagandet av det angripna beslutet.

- 164 Det framgår av den bevisvärdering som gjorts avseende den första och den tredje grunden att det i detta fall rör sig om en enda, fortlöpande överträdelse som pågått åtminstone till och med den 15 juli 1998.
- 165 Tribunalen finner följaktligen att den tioåriga preskriptionstiden löpt från den 15 juli 1998 till den 19 september 2007, det vill säga ungefär 9 år och 2 månader. Det angripna beslutet antogs således innan den tioåriga preskriptionstiden hade löpt ut.
- 166 Av det ovanstående följer att talan inte kan vinna bifall på den andra grunden.

Den fjärde grunden: Åsidosättande av artikel 6.3 d i Europakonventionen

Parternas argument

- 167 Sökanden har i huvudsak gjort gällande att kommissionen har åsidosatt sökandens processuella rättigheter, såsom dessa slås fast i artikel 6.3 d i Europakonventionen, särskilt rätten ”att förhöra eller låta förhöra vittnen som åberopas emot honom” i straffrättsliga förfaranden, såsom i detta fall.
- 168 Sökanden anser att kommissionen inte kan stödja sig på domen i de ovan i punkt 42 nämnda förenade målen Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen. I förevarande fall återupptog kommissionen sin undersökning efter att ha emottagit den kompletterande ansökan från Prymkoncernen, som nämns i punkt 11 ovan, och antog det kompletterande meddelandet om invändningar i vilket kommissionen för första gången vad gällde sökanden framförde att det under 21 år hade förelegat ett avtal om uppdelning av marknader efter produkter. Såväl omständigheterna kring förfarandet som den vikt som i det angripna beslutet tillmätts de nya uppgifter som tillförts handlingarna genom William Prym föranleder med nödvändighet slutsatsen att dessa uppgifter har tillmätts en ”avgörande” betydelse i den mening som avses i praxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna.
- 169 Enligt sökanden skiljer sig omständigheterna i förevarande fall från dem i det ärende som föregick domen i det ovan i punkt 48 nämnda målet Bolloré mot kommissionen (punkterna 86–89). För det första var det känt vem (A.P.) som var upphovsman till det uttalande som kommissionen hade lagt till grund för att fastställa den aktuella överträdelsen, och sökanden försökte formellt förhöra honom. Vad gäller att kommissionen har erinrat om att den inte är en domstol i den mening som avses i Europakonventionen, har sökanden vidare gjort gällande att det ankommer på kommissionen att säkerställa att artikel 6.3 d i Europakonventionen iakttas under hela det administrativa förfarandet. Dessutom förefaller kommissionen, med stöd av förstainstansrättens dom av den 6 oktober 1994 i mål T-83/91, Tetra Pak mot kommission (REG 1994, s. II-755; svensk specialutgåva, volym 16, s. II-1), punkt 235, hävda att böter som påförts för en överträdelse av en konkurrensrättslig bestämmelse inte är av straffrättslig karaktär.
- 170 Kommissionen har anfört att A.P. var närvarande vid det muntliga hörandet den 11 juli 2006, vid vilket samtliga deltagare fick tillfälle att muntligen framföra sina argument. När sökandens advokat gavs denna möjlighet valde denne att begränsa sig till att endast lämna ett kort klagande avseende programmet för att säkerställa efterlevnaden av konkurrensreglerna och en allmän kommentar angående den bevisning som kommissionen använt och Prymkoncernens uttalanden. Sökanden hade således en möjlighet att ställa frågor till vilken part sökanden ville, men utnyttjade inte denna möjlighet.

Tribunalens bedömning

- 171 Det föreskrivs förvisso i artikel 6.3 d i Europakonventionen att ”[v]ar och en som blivit anklagad för brott har [rätt] att förhöra eller låta förhöra vittnen som åberopas emot honom samt att själv få vittnen inkallade och förhörda under samma förhållanden som vittnen åberopade mot honom”. Det

följer emellertid av fast rättspraxis att kommissionen inte är en domstol i den mening som avses i artikel 6 i Europakonventionen (domstolens dom av den 29 oktober 1980 i de förenade målen 209/78-215/78 och 218/78, Van Landewyck m.fl. mot kommissionen, REG 1980, s. 3125, punkt 81, svensk specialutgåva, volym 5, s. 345, och av den 7 juni 1983 i de förenade målen 100/80-103/80, Musique diffusion française m.fl. mot kommissionen, REG 1983, s. 1825, punkt 7, svensk specialutgåva, volym 7, s. 133).

- 172 Enligt en lika fast rättspraxis utgör de grundläggande rättigheterna en integrerad del av de allmänna rättsprinciper som unionsdomstolen ska säkerställa iakttagandet av (domstolens yttrande 2/94 av den 28 mars 1996, REG 1996, s. I-1759, punkt 33, och domstolens dom av den 29 maj 1997 i mål C-299/95, Kremzow, REG 1997, s. I-2629, punkt 14). Domstolen och tribunalen utgår därvid från medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner liksom från uppgifter i de internationella dokument som rör skyddet för de mänskliga rättigheterna och som medlemsstaterna har varit med om att utarbeta eller tillträtt. I detta avseende är Europakonventionen av särskild betydelse (domstolens dom av den 15 maj 1986 i mål 222/84, Johnston, REG 1986, s. 1651, punkt 18, svensk specialutgåva, volym 8, s. 597, och domen i det ovan nämnda målet Kremzow, punkt 14). Vidare föreskrivs i artikel 6.2 EU att Europeiska unionen som allmänna rättsprinciper ska respektera de grundläggande rättigheterna, såsom de garanteras i Europakonventionen och såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner.
- 173 Det ska därför prövas om kommissionen mot bakgrund av dessa överväganden har åsidosatt rätten till försvar, som utgör en grundläggande princip i gemenskapsrätten (domstolens dom av den 9 november 1983 i mål 322/81, Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin mot kommissionen, REG 1983, s. 3461, punkt 7; svensk specialutgåva, volym 7, s. 351), genom att, som det påstås, inte ge sökanden tillfälle att direkt förhöra vittnet A.P.
- 174 Tribunalen erinrar härvid om att denna princip förutsätter att de företag och företagssammanslutningar som berörs av kommissionens utredning i ett konkurrensärende ges tillfälle att under det administrativa förfarandet faktiskt framföra sina synpunkter på huruvida de omständigheter, anmärkningar och förhållanden som kommissionen påstått verkligen föreligger och är relevanta (se förstainstansrättens dom av den 27 september 2006 i mål T-314/01, Avebe mot kommissionen, REG 2006, s. II-3085, punkt 49 och där angiven rättspraxis). Det krävs däremot inte enligt nämnda princip att de berörda företagen ges möjlighet att, inom ramen för det administrativa förfarandet, själva förhöra de vittnen som hörts av kommissionen (se, för ett liknande resonemang, domen i de ovan i punkt 42 nämnda förenade målen Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, punkt 200).
- 175 Det räcker nämligen i detta avseende att de uttalanden som kommissionen grundar sig på har tillhandahållits tillsammans med de handlingar i ärendet som överlämnats till sökanden, vilken kan bestrida dessa vid unionsdomstolen (domen i det ovan i punkt 47 nämnda målet Lafarge mot kommissionen, punkterna 147–149).
- 176 För fullständighetens skull konstaterar tribunalen, på samma sätt som kommissionen, att sökanden, trots att A.P. var närvarande vid det muntliga hörandet den 11 juli 2006, inte tog detta tillfälle i akt för att ställa frågor till honom. Dessutom fanns det inget som hindrade sökanden från att begära att vittnen kallades och hördes vid tribunalen, genom att framställa en sådan begäran om bevisupptagning. Sökanden har dock inte framställt någon sådan begäran.
- 177 Mot bakgrund av det ovan anförda kan sökanden inte med framgång göra gällande att dess rätt att förhöra eller låta förhöra vittnen som åberopats emot företaget har åsidosatts. Följaktligen kan talan inte vinna bifall på den fjärde grunden då den brister i såväl rättsligt som sakligt hänseende.

Den femte grunden: Riktlinjerna för beräkning av böterna har tillämpats felaktigt

Parternas argument

- 178 Sökanden anser att kommissionen när den bestämde höjningen av bötesbeloppet på grund av överträdelsens varaktighet borde ha använt sitt utrymme för att skönsmässigt tillämpa en multiplikationskoefficient på 10 procent i enlighet med punkt 1 B i riktlinjerna för beräkning av böter. Kommissionen borde inte automatiskt ha tillämpat en höjning med 215 procent med hänvisning till överträdelsens varaktighet. Kommissionen borde för det första ha beaktat den svaga bevisning som den lagt till grund för att fastställa att en överträdelse förekommit. För det andra borde kommissionen ha beaktat de långa tidsintervallen mellan de fastställda uttrycken för den konkurrensbegränsande samverkan. För det tredje borde det faktum att sökandens ledning inte hade någon som helst kännedom om överträdelsen beaktas. För det fjärde borde avsaknaden av bevis för överträdelsens genomförande beaktas.
- 179 Sökanden anser att kommissionen har underlåtit att iaktta denna skyldighet genom att den, såsom den själv medgett, har som fast praxis att fastställa största möjliga höjning. Även om omständigheterna i andra ärenden (där varaktigheten varit betydligt kortare) motiverat en höjning med 10 procent per år innebär detta inte att kommissionen undslipper sin skyldighet att utöva sin befogenhet att göra skönsmässiga bedömningar korrekt.
- 180 Kommissionen har tillbakavisat sökandens argument.

Tribunalens bedömning

- 181 Innan tribunalen prövar de argument som sökanden har anfört ska det erinras om att det framgår av skälen 489 och 692 i det angripna beslutet att kommissionen ålade böterna för överträdelsen med stöd av artikel 15.2 i förordning nr 17 och artikel 23.2 i förordning nr 1/2003. Vid fastställandet av bötesbeloppet tillämpade kommissionen den metod som föreskrivs i riktlinjerna och i 1996 års meddelande om samarbete.
- 182 Även om riktlinjerna inte kan betraktas som rättsregler, utgör de likväl vägledande förhållningsregler för den praxis som ska följas och från vilka kommissionen, i ett enskilt fall, inte kan avvika utan att ange skäl som är förenliga med likabehandlingsprincipen (se domstolens dom av den 18 maj 2006 i mål C-397/03 P, Archer Daniels Midland och Archer Daniels Midland Ingredients mot kommissionen, REG 2006, s. I-4429, punkt 91 och där angiven rättspraxis).
- 183 Det ankommer följaktligen på tribunalen att, vid kontrollen av att de böter som den berörde har ålagts genom det angripna beslutet är rättsenliga, pröva huruvida kommissionen har använt sitt utrymme för skönsmässig bedömning i enlighet med den metod som har angetts i riktlinjerna och, om rätten skulle konstatera att kommissionen har avvikit från denna metod, pröva huruvida avvikelserna är befogade och tillräckligt motiverade. Domstolen har i detta avseende bekräftat att själva principen i riktlinjerna är giltig, liksom den metod som anges däri (domstolens dom av den 28 juni 2005 i de förenade målen C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P och C-213/02 P, Dansk Rørindustri m.fl. mot kommissionen, REG 2005, s. I-5425, punkterna 252–255, 266, 267, 312 och 313).
- 184 Den begränsning av kommissionens utrymme för skönsmässig bedömning som kommissionen själv har infört, genom att anta riktlinjerna, är nämligen inte oförenlig med det förhållandet att institutionen alltså har ett betydande utrymme för skönsmässig bedömning. Riktlinjerna präglas i flera avseenden av flexibilitet, som gör det möjligt för kommissionen att utöva sitt utrymme för skönsmässig bedömning i enlighet med bestämmelserna i förordningarna nr 17 och 1/2003, såsom de har tolkats av domstolen (domen i de ovan i punkt 183 nämnda förenade målen Dansk Rørindustri m.fl. mot kommissionen, punkt 267).

- 185 Inom de områden där kommissionen alltjämt har ett utrymme för skönsmässig bedömning, exempelvis i fråga om utgångsbeloppet och i vilken mån böternas belopp ska höjas med hänsyn till hur länge överträdelsen har pågått, är prövningen av bedömningarnas rättsenlighet således begränsad till en prövning av att det inte har förekommit någon uppenbart oriktig bedömning (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 18 juli 2005 i mål T-241/01, *Scandinavian Airlines System* mot kommissionen, REG 2005, s. II-2917, punkterna 64 och 79).
- 186 Kommissionens utrymme för skönsmässig bedömning och dess egen begränsning av detta utgör i princip inte heller något hinder för att unionsdomstolen utövar sin obegränsade behörighet (domen i de ovan i punkt 39 nämnda förenade målen *JFE Engineering* m.fl. mot kommissionen, punkt 538). Unionsdomstolen får således upphäva, sätta ned eller höja det bötesbelopp som företagen har ålagts av kommissionen (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 8 februari 2007 i mål C-3/06 P, *Groupe Danone* mot kommissionen, REG 2007, s. I-1331, punkterna 60–62, förstainstansrättens dom av den 21 oktober 2003 i mål T-368/00, *General Motors Nederland* och *Opel Nederland* mot kommissionen, REG 2003, s. II-4491, punkt 181).
- 187 Av detta följer att enbart det faktum att kommissionen har förbehållit sig en möjlighet att för varje år som överträdelsen pågått höja böterna med – när det gäller långvariga överträdelser – upp till 10 procent av det belopp som fastställts utifrån överträdelsens allvar på intet sätt förpliktar kommissionen att fastställa procentsatsen utifrån intensiteten i aktiviteten i den konkurrensbegränsande samverkan eller utifrån verkan av densamma, eller ens utifrån hur allvarlig överträdelsen har varit. Det ankommer nämligen på kommissionen att, inom ramen för dess vidsträckta utrymme för skönsmässig bedömning (se ovan punkt 183), välja hur stor höjning den ska tillämpa med hänsyn till överträdelsens varaktighet (tribunalens dom av den 19 maj 2010 i mål T-19/05, *Boliden* m.fl. mot kommissionen, REU 2010, s. II-1843, punkt 98).
- 188 Sökandens argument att kommissionen borde ha beaktat, för det första, den svaga bevisning som den lagt till grund för att fastställa att en överträdelse förekommit, för det andra, de långa tidsintervallen mellan de fastställda uttrycken för den konkurrensbegränsande samverkan, för det tredje, det faktum att sökandens ledning inte hade någon som helst kännedom om överträdelsen och, för det fjärde, avsaknaden av bevis för överträdelsens genomförande är delvis desamma som dem som redovisats avseende den första och den tredje grunden. Eftersom tribunalen har funnit att kommissionen inte gjorde något fel när den på grundval av den bevisning kommissionen hade tillgång till ansåg att det rörde sig om en enda, fortlöpande överträdelse som pågått mellan den 15 januari 1977 och den 15 juli 1998 kan sökanden inte vinna framgång med sina argument.
- 189 Vad gäller sökandens argument att det saknas bevis för att överträdelsen genomförts erinrar tribunalen om att det i artikel 15.2 sista stycket i förordning nr 17 föreskrivs att inte endast överträdelsens allvar, utan även dess varaktighet ska beaktas vid fastställandet av böternas storlek. Härav följer att överträdelsens varaktighet i allmänhet ska ha en avsevärd inverkan vid fastställandet av grundbeloppet för böterna. Detta hindrar en rent symbolisk ökning av utgångsbeloppet till följd av överträdelsens varaktighet, om inte särskilda omständigheter föreligger. När ett avtal med konkurrensbegränsande syfte inte har genomförts ska det således ändå fastställas under vilken period avtalet funnits, det vill säga hur lång tid som förflutit mellan det datum då det ingicks och det datum då det upphörde (förstainstansrättens dom av den 19 mars 2003 i mål T-213/00, *CMA CGM* m.fl. mot kommissionen, REG 2003, s. II-913, punkt 280).
- 190 I förevarande fall har kommissionen konstaterat att det bilaterala samarbetet mellan Prymkoncernen och Coatskoncernen pågick i tjuogoett och ett halvt år, det vill säga en lång tidsperiod i den mening som avses i riktlinjerna. Kommissionen höjde således av denna anledning sökandens böter med 215 procent. Tribunalen erinrar om att kommissionen enligt punkt 1 B tredje strecksatsen i riktlinjerna har möjlighet att avseende överträdelser med lång varaktighet (längre än fem år) höja det utgångsbelopp som fastställts för överträdelsens allvar med en faktor som kan uppgå till 10 procent per år som överträdelsen pågick. Tribunalen finner att kommissionen inte har avvikit från de regler som den infört i riktlinjerna genom att göra detta.

- 191 Talan kan följaktligen inte vinna bifall på den femte grunden.
- 192 Av det ovan anförda följer att sökandens talan inte kan vinna bifall på någon av de anförda grunderna. Talan om ogiltigförklaring ska således ogillas i sin helhet, och det saknas i förevarande fall anledning för tribunalen att, med utövande av sin obegränsade behörighet, ändra det bötesbelopp som påförts sökanden.

Rättegångskostnader

- 193 Enligt artikel 87.2 i tribunalens rättegångsregler ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att sökanden ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom sökanden har tappat målet, ska kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (tredje avdelningen)

följande:

- 1) **Talan ogillas.**
- 2) **Coats Holdings Ltd ska ersätta rättegångskostnaderna.**

Czúcz

Labucka

Gratsias

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 27 juni 2012.

Underskrifter

Innehållsförteckning

Bakgrund till tvisten	1
Förfarandet och parternas yrkanden	4
Rättslig bedömning	5
Den första grunden: Åsidosättande av kommissionens skyldighet att dels förebringa bevisning för överträdelsen, dels iaktta de beviskrav som uppställs i dessa fall	5
Parternas argument.....	5
Tribunalens bedömning	5
– Mötet år 1975 (skäl 217 i det angripna beslutet)	8
– Dokumentet av den 15 januari 1977 (skälen 218–222 i det angripna beslutet)	9
– Skrivelsen av den 12 april 1977 (skäl 224 i det angripna beslutet)	12
– Hugenoetavtalet (skälen 225 och 226 i det angripna beslutet)	13
– Den rådgivande styrelsens möte den 9 november 1988 (skälen 227–230 i det angripna beslutet) ..	15
– William Pryms promemoria av den 12 december 1991 (skäl 231 i det angripna beslutet)	15
– Mötet den 11 februari 1993 (skäl 232 i det angripna beslutet)	16
– Coats försäljning av sitt aktieinnehav i William Prym (skälen 233–236 i det angripna beslutet) ..	17
– William Pryms förvärv av Bonduel och mötet den 15 juli 1998 (skälen 237–245 i det angripna beslutet)	18
– Den bevisning som talar till sökandens fördel	20
– Slutsats	22
Den tredje grunden: Bevis för en enda, fortlöpande överträdelse saknas	23
Parternas argument.....	23
Tribunalens bedömning	23
Den andra grunden: Åsidosättande av artikel 25.5 i förordning nr 1/2003	25
Parternas argument.....	25
Tribunalens bedömning	26
Den fjärde grunden: Åsidosättande av artikel 6.3 d i Europakonventionen	27
Parternas argument.....	27

Tribunalens bedömning	27
Den femte grunden: Riktlinjerna för beräkning av böterna har tillämpats felaktigt	29
Parternas argument.....	29
Tribunalens bedömning	29
Rättegångskostnader	31